

MŰVESZTILÁG

4. SZÁM a II. NEGYED
a II. ÉVFOLYAM a
SZERKESZTI ÉS KIADJA
a RUDNAI GYŐZŐ a
MDCCC a JANUÁR 28.

ÁRA 40 FILL.

POUGAM
MÜNCHEN
1900

Waltz M

HORNÝÁNSZKY VIKTOR

CS. ÉS KIR. UDV.
KÖNYVNYOMDÁJA

— BUDAPESTEN —

UTAZÁS PÁRISBA. Alább két útirányt mutatunk be olvasóinknak. Az egyik a Rivierára vezető legolcsóbb és legkényelmesebb menetrendet mutatja meg; a másik pedig Párisba vezet Olaszországon át. Ezen útvonal általánosan ajánlható nemcsak azért, mert alkalmuk nyílik egyúttal Felső-Olaszország legszebb városait meglátogatni, de kiválóan előnyössé válik azért, hogy a P. L. M. francia legelső vasútársaság vonalait használhatják, a melyek közvetlen kocsik, a berendezés kényelme, a menet gyorsasága s a tarifák olcsósága folytán általános közkedveltségnek örvendenek. Reméljük azért, hogy olvasóközönségünknek szolgálatot teszünk, ha a küszöbön álló párisi kiállítás alkalmából a legalkalmasabb útirányokra figyelmét felhívjuk.

HAJFIATALÍTÓ

Biztos és kipróbált szer őszhaj, fejkorpa, hajhullás ellen; negyedliteres üveg 1 frt 50 kr.
FÜLÖP GY.-nél (ezelőtt Török K.)
Budapest, Kálvin-tér 3. sz., I. em. 7.

Érték: Főraktár Budapesten Török Józsefnél.

HOL MÉRIK A JÓ BORT?

BLEIER NÁNDOR-FÉLE

Gyönyörű kerthelyiség

vendéglő és kávéházban

a Hungária-körút és külső Kerepesi-út sarkán
a Stefánia-út torkolatánál.

Kapható mindenkor jó magyaros étel, eredeti jó borok friss sörrel. — A kávéházban a legjobb meleg- és hűsítő-italok, fagyalt, jegeskávé stb. szolgáltatnak ki. — Naponta kitűnő női zenekar hangversenyez.

CHEMIN DE FER DE PARIS A LYON ET A LA MÉDITERRANÉE

BUDAPESTRŐL PÁRISBA

I. Velence—Turin—Lyon-on át:

Budapest, déli vaspálya	indul	800	este
Triest	érk.	825	reg.
Cormons (olasz határ)		1025	
Velence		215	
Milano		235	
Turin		1100	este

Menettartam Budapest—Turin 27 óra. — Közvetlen kocsik a D. V. budai pályaudvaráról Velencébe.

Turin	indul	210	d. u.
Modane (francia határ)	érk.	540	
Lyon		1150	
Páris, lyoni pályaudvar		657	reg.

Menettartam Turin—Páris 17 óra. — Közvetlen kocsik, étkező- és háló-kocsik a P. L. M. vonalán Turintól Párisig.

II. Velence—Genua—Marseille—Lyon-on át:

Budapest, keleti pályaudvar	indul	715	reggel
Fiume	érk.	725	este
Fiume, hajóval	indul	800	
Velence	érk.	700	reggel

Menettartam Budapest—Velence 24 óra.

Velence	indul	845	reggel
Verona	érk.	1102	
Milano		225	
Genua		645	
San Remo		1125	
Ventimiglia (francia határ)		1200	éjjel

Menettartam Velence—Ventimiglia 17 1/2 óra.

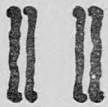
Csatlakozó vonatok a francia Rivierán *)

	Express 54. 1, 2, 3.	Rapid 1. 1, 2.	Express 8. 1, 2.	Express 50. 1, 2, 3.	Express 42. 1, 2, 3.	Rapid 2. 1.
Vintimille . . . ind.	630	213	905	603	1145	—
Menton . . .	652	239	927	626	1208	—
Monte-Carlo . . .	705	252	940	644	1221	—
Nice . . .	755	338	1030	735	1259	—
Cannes . . .	847	421	1118	821	140	—
Toulon . . .	1132	708	152	1118	431	—
Marseille . . .	127	831	323	112	612	—
Avignon . . .	—	1021	531	315	846	—
Lyon . . .	—	146	932	955	153	226
Dijon . . .	—	438	125	353	—	516
Laroche . . .	—	647	350	615	—	725
Páris . . . ér.	—	915	614	920	—	1000

*) Lásd a II. táblázatot. — Háló- és étkező-kocsik a P. L. M. vonalán Ventimiglia, Marseille és Páris között.

UTAZÁS PÁRISBA. Alább két útirányt mutatunk be olvasóinknak. Az egyik a Rivierára vezető legolcsóbb és legkényelmesebb menetrendet mutatja meg; a másik pedig Párisba vezet Olaszországon át. Ezen útvonal általánosan ajánlható nemcsak azért, mert alkalmuk nyílik egyúttal Felső-Olaszország legszebb városait meglátogatni, de kiválóan előnyössé válik azért, hogy a P. L. M. francia legelső vasúttársaság vonalait használhatják, a melyek közvetlen kocsik, a berendezés kényelme, a menet gyorsasága s a tarifák olcsósága folytán általános körkedveltségnek örvendenek. Reméljük azért, hogy olvasóközönségünknek szolgálatoí tesszünk, ha a küszöbön álló párisi kiállítás alkalmából a legalkalmasabb útirányokra figyelmét felhívjuk.

HAJFIATALÍTÓ

Biztos és kipróbált szer őszhaj, fejkorpa, hajhullás ellen; negyedliteres üveg 1 frt 50 kr.
FÜLÖP GY.-nél (ezelőtt Török K.)
Budapest, Kálvin-tér 3. sz., I. em. 7.

Főraktár Budapesten Török Józsefnél.

HOL MÉRIK A JÓ BORT?

BLEIER NÁNDOR-FÉLE
vendéglő és kávéházban

Gyönyörű
kerthelyiség

a Hungária-körút és külső Kerepesi-út sarkán
a Stefánia-út torkolatánál.

Kapható mindenkor jó magyaros étel, eredeti jó borok friss sörrel. — A kávéházban a legjobb meleg- és hűsítő-italok, fagyalt, jegeskávé stb. szolgáltatnak ki. — Naponta kitűnő női zenekar hangversenyez.

CHEMIN DE FER DE PARIS A LYON ET A LA MÉDITERRANÉE

BUDAPESTRŐL PÁRISBA

I. Velence—Turin—Lyon-on át:

Budapest, déli vaspálya	indul	8 ⁰⁰ este
Triest	érk.	8 ²⁵ reg.
Cormons (olasz határ)	"	10 ²⁵
Velence	"	2 ¹⁵
Milano	"	2 ³⁵
Turin	"	11 ⁰⁰ este

Menettartam Budapest—Turin 27 óra. — Közvetlen kocsik a D. V. budai pályaudvaráról Velencébe.

Turin	indul	2 ¹⁰ d. u.
Modane (francia határ)	érk.	5 ⁴⁰
Lyon	"	11 ⁵⁰
Páris, lyoni pályaudvar	"	6 ⁵⁷ reg.

Menettartam Turin—Páris 17 óra. — Közvetlen kocsik, étkező- és háló-kocsik a P. L. M. vonalán Turintól Párisig.

II. Velence—Genua—Marseille—Lyon-on át:

Budapest, keleti pályaudvar	indul	7 ¹⁵ reggel
Fiume	érk.	7 ²⁵ este
Fiume, hajóval	indul	8 ⁰⁰ "
Velence	érk.	7 ⁰⁰ reggel

Menettartam Budapest—Velence 24 óra.

Velence	indul	8 ⁴⁵ reggel
Verona	érk.	11 ⁰²
Milano	"	2 ²⁵
Genua	"	6 ⁴⁵
San Remo	"	11 ²⁵
Ventimiglia (francia határ)	"	12 ⁰⁰ éjjel

Menettartam Velence—Ventimiglia 17¹/₄ óra.

Csatlakozó vonatok a francia Rivierán *)

	Express 54. 1, 2, 3.	Rapid 1. 1, 2.	Express 8. 1, 2.	Express 50. 1, 2, 3.	Express 42. 1, 2, 3.	Rapid 2. 1.
Vintimille . . ind.	6 ³⁰	2 ¹³	9 ⁰⁵	6 ⁰³	11 ⁴⁵	—
Menton . . .	6 ⁵²	2 ³⁹	9 ²⁷	6 ²⁶	12 ⁰⁸	—
Monte-Carlo .	7 ⁰⁵	2 ⁵²	9 ⁴⁰	6 ⁴⁴	12 ²¹	—
Nice	7 ⁵⁵	3 ³⁸	10 ³⁰	7 ³⁵	12 ⁵⁹	—
Cannes	8 ⁴⁷	4 ²¹	11 ¹⁸	8 ²⁴	1 ⁴⁶	—
Toulon	11 ³²	7 ⁰⁸	1 ⁵²	11 ¹⁸	4 ³¹	—
Marseille . . .	1 ²⁷	8 ³¹	3 ²³	1 ¹²	6 ¹²	—
Avignon	—	10 ²¹	5 ³⁴	3 ⁴⁵	8 ⁴⁶	—
Lyon	—	1 ⁴⁶	9 ³²	9 ⁵⁵	1 ⁵³	2 ²⁶
Dijon	—	4 ³⁸	1 ²⁵	3 ⁵³	—	5 ¹⁶
Laroche	—	6 ⁴⁷	3 ⁵⁰	6 ¹⁵	—	7 ²⁵
Páris	—	9 ¹⁵	6 ¹⁴	9 ²⁰	—	10 ⁰⁰

*) Lásd a II. táblázatot. — Háló- és étkező-kocsik a P. L. M. vonalán Ventimiglia, Marseille és Páris között.

Érvényes 1899.
október hó 1-től

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK TÉLI MENETRENDJE.

Érvényes 1899.
október hó 1-től

A vonatok indulása Budapest ny. p.-udvarról

Délrelelött		hová	
idő	a vonat neve	idő	a vonat neve
12 00	k. e. v.	Konstantinápoly	
1 00	sz. v.	Bécs, Páris, London	
5 50	ost. e. v.	Palota-Ujpest	
6 30	sz. v.	Bécs, Ostende	
6 40	"	Esztergom	
7 05	"	Cegléd, Szolnok	
7 30	v. v.	Palota-Ujpest	
8 00	gy. v.	Lajosmizse	
8 15	"	Zsolna, Berlin	
8 30	"	Bécs	
9 15	sz. v.	Temesvár, Orsova	
9 25	"	Palota-Ujpest	
	"	Bécs, Zs. oina	

Délután		hová	
idő	a vonat neve	idő	a vonat neve
12 00	sz. v.	Cegléd, Szolnok	
2 05	"	Palota-Ujpest	
2 50	"	Nagy-Maros	
1 05	"	Dorog	
1 45	gy. v.	Palota-Ujpest	
2 20	sz. v.	Bécs, Páris	
2 30	gy. v.	Palota-Ujpest	
2 35	sz. v.	Bukarest	
2 40	"	Esztergom	
2 45	"	Cegléd	
3 05	"	Lajosmizse	
4 25	v. v.	Szeged, Szolnok	
4 30	sz. v.	Palota-Ujpest	
4 40	"	Nagy-Maros	
6 00	"	Palota-Ujpest	
6 20	gy. v.	Zsolna, Berlin	
6 30	sz. v.	Palota-Ujpest	
7 00	"	Párkány-Nána	
7 10	v. v.	Verctorova	
7 40	v. v.	Palota-Ujpest	
9 05	tv. szsz.	Bécs	
9 35	sz. v.	Konstantinápoly	
10 15	ost. e. v.	Szeged, Temesvár	
10 35	sz. v.	Vác	
10 45	"		

1) Közlekedik minden vasárnap.
2) " " esütörtökön.
3) " " hétfőn.
4) " " szerdán.

A vonatok indulása Buda-Császfürdő kitérőről

Délrelelött		hová	
idő	a vonat neve	idő	a vonat neve
6 16	sz. v.	Esztergom	
		Dorog	
12 50	sz. v.	Dorog	
2 29	"	Esztergom	
7 05	v. v.	Esztergom	

A vonatok érkezése Budapest ny. pályaudvarra

Délrelelött		honnán	
idő	a vonat neve	idő	a vonat neve
12 50	k. e. v.	Konstantinápoly	
1 30	ost. e. v.	Konstantinápoly	
5 40	sz. v.	Palota-Ujpest	
6 20	"	Vác	
6 30	"	Palota-Ujpest	
6 40	"	Bécs	
6 50	"	Szolnok, Cegléd	
7 15	"	Verctorova	
7 25	tv. szsz.	Dorog	
7 35	"	Berlin, Zsolna	
7 45	sz. v.	Palota-Ujpest	
7 50	v. v.	Lajosmizse	
8 20	sz. v.	Párkány-Nána	
8 35	"	Esztergom	
8 45	"	Szolnok, Kecskemét	
9 45	gy. v.	Berlin, Zsolna	
10 10	sz. v.	Palota-Ujpest	
10 55	"	Szeged	
11 05	"	Erszékujvár	

Délután		hová	
idő	a vonat neve	idő	a vonat neve
12 35	sz. v.	Palota-Ujpest	
1 25	gy. v.	Bukarest	
1 40	sz. v.	Palota-Ujpest	
1 50	gy. v.	Páris, Bécs	
2 30	sz. v.	Palota-Ujpest	
2 40	"	Nagy-Maros	
2 45	"	Szolnok, Cegléd	
2 55	"	Esztergom	
3 00	"	Bécs, Zsolna	
3 20	v. v.	Palota-Ujpest	
3 45	gy. v.	Temesvár	
4 00	sz. v.	Orsova, Temesvár	
4 30	"	Palota-Ujpest	
5 20	"	Nagy-Maros	
5 45	"	Lajosmizse	
6 25	gy. v.	Berlin, Zsolna	
7 05	v. v.	Esztergom	
7 35	sz. v.	Ostende, Bécs	
8 00	sz. v.	Szolnok, Cegléd	
8 30	"	London, Páris, Bécs	
8 40	t. szsz.	Ertezik minden esütörtökön.	
9 05	gy. v.	" " hétfőn.	
9 15	sz. v.	" " szerdán.	
9 35	"	" " szombaton.	
10 05	k. e. v.		
11 50	"		

1) Közlekedik minden vasárnap.
2) " " esütörtökön.
3) " " hétfőn.
4) " " szerdán.

A vonatok érkezése Buda-Császfürdő kitérőbe

Délrelelött		honnán	
idő	a vonat neve	idő	a vonat neve
7 31	v. v.	Dorog	
9 02	sz. v.	Esztergom	
		Délután	
4 40	sz. v.	Esztergom	
9 35	v. v.	Esztergom	

A vonatok indulása Budapest k. pályaudvarról

Délrelelött		hová	
idő	a vonat neve	idő	a vonat neve
12 20	k. e. v.	Konstantinápoly	
12 40	v. v.	Bécs, Páris, London	
6 20	gy. v.	Nagy-Kanizsa	
6 50	sz. v.	Gy. Fehérvár, N.-Szeben	
7 10	gy. v.	Bécs, Grac, N.-Kanizsa	
7 15	gy. v.	Kassa, Munkács	
7 30	"	Zágráb, Fiume, Róma	
7 35	sz. v.	Ruttká, Berlin	
7 50	"	Belgrad, Bród	
8 00	"	Kassa, Poprád-Felka	
8 10	"	Zágráb, Fiume, Pécs	
8 30	"	Arad, Brassó	
8 50	gy. v.	Kolozsvár, Brassó	
8 55	sz. v.	Bécs, Grac	
9 15	"	Munkács, M.-Sziget	
9 35	"	M.-Sziget, Stanislau	
10 30	v. v.	Ruttká, Berlin	
		Budafoék	

Délután		hová	
idő	a vonat neve	idő	a vonat neve
12 35	sz. v.	Bécske, N.-Kanizsa	
1 45	gy. v.	Fehérvár, Grac	
1 55	"	Kolozsvár, Arad	
2 20	sz. v.	Bécs, Páris	
2 35	gy. v.	Bécske	
2 40	"	Kassa, Lavoone, Lemberg	
2 45	"	Konstantinápoly	
2 55	"	Hatvan	
3 00	gy. v.	Zágráb, Fiume, Eszék	
3 20	v. v.	Adony-Szabolcs, Páks	
3 45	gy. v.	Ruttká, Berlin	
4 00	sz. v.	Szabadka	
4 30	"	Győr	
5 20	"	Ruttká, Berlin	
5 45	"	Kolozsvár, Brassó	
6 25	"	Hatvan	
7 05	"	M.-Sziget, Stanislau	
7 35	"	N.-Kanizsa, Triest	
8 00	"	Kassa, Poprád-Felka	
8 30	"	Zágráb, Fiume	
8 40	"	Ujvárvár, Lemberg	
9 05	t. szsz.	Bécske	
9 15	gy. v.	Kolozsvár, Bukarest	
9 30	sz. v.	Eszék, Bród	
9 55	"	Fehérvár, Grac	
10 00	"	Arad, Brassó	
10 20	"	Belgrad, Eszék, Bród	
10 45	sz. v.	Bécs	
11 00	v. v.	Ruttká, Miskolc	

1) Közlekedik kedden és pénteken.
2) " " szerdán és szombaton.
3) " " csak a hajózás szünete alatt.

A vonatok érkezése Budapest k. pályaudvarra

Délrelelött		honnán	
idő	a vonat neve	idő	a vonat neve
12 10	k. e. v.	London, Páris, Bécs	
12 30	t. szsz.	Konstantinápoly	
5 00	v. v.	Arad	
5 20	sz. v.	Ruttká, Berlin	
5 45	sz. v.	M.-Sziget	
6 10	"	Brassó, Arad	
6 15	t. szsz.	Bécske	
6 35	sz. v.	Lemberg, Miskolc	
6 40	"	Bécs, Sopron	
7 05	"	Belgrad, Bród	
7 10	"	Brassó, Kolozsvár	
7 30	"	Hatvan	
7 35	"	Grac, Fehérvár	
7 50	gy. v.	Bukarest, Brassó	
7 55	v. v.	Páks, Adony-Szabolcs	
8 15	sz. v.	Kassa, P.-Felka	
8 20	"	Fiume, Zágráb, Eszék	
8 40	gy. v.	Fiume	
8 45	sz. v.	Hatvan	
9 15	"	Szolnok	
9 25	"	Győr, Székesfehérvár	
10 15	"	Triest, Fiume	
10 20	"	Ruttká, Füleek	
10 30	"	Szabadka	

Délután		honnán	
idő	a vonat neve	idő	a vonat neve
12 20	v.	Budafoék	
12 25	sz.	Hatvan	
12 50	gy. v.	Berlin, Ruttká	
1 05	"	Konstantinápoly	
1 25	"	Cyetenyes, Pécs	
1 30	"	Lemberg, Kassa	
1 45	"	London, Páris, Bécs	
1 50	"	Kolozsvár, Arad	
2 05	"	Grac, Fehérvár	
4 50	sz. v.	Bécske, N.-Kanizsa	
5 55	"	Hatvan	
6 20	"	Brassó, Kolozsvár	
6 50	v. v.	Győr	
7 15	sz. v.	Bécs, Grac	
7 20	gy. v.	Brassó, Arad	
7 35	sz. v.	Belgrad, Eszék	
7 45	"	Berlin, Ruttká, Szerencs	
8 00	"	Fiume, Zágráb, Pécs	
8 10	"	Stanislau, M.-Sziget	
8 35	gy. v.	Róma, Fiume, Zágráb	
9 05	sz. v.	Munkács, M.-Sziget	
9 20	"	Kassa, P.-Felka	
9 25	"	Bécs, Grac, N.-Kanizsa	
9 40	gy. v.	Berlin, Ruttká	
9 45	sz. v.	N.-Szeben, Gy.-Fehérvár	
10 00	gy. v.	Triest, Fiume	
		Munkács, Kassa	

1) Közlekedik kedden és pénteken.
2) " " szerdán és szombaton.
3) " " bez. okt. 31-ig.
4) " " csak a hajózás szünete alatt

6. sz.

≡ MŰVÉSZVILÁG ≡

* RÖPKE GONDOLATOK — A „MAGYAR BECSÜLETRŐL”

Épviselőválasztás volt nemrégiben egy nagy, alföldi magyar városban. Ott jártam én is. Érdekeltek ez a választás, mert úgy hallottam, hogy a választók zöme abból a hamisítatlan magyarságból való, mely sem az elvekkel, sem a pénzért való megalkuvást nem ismeri. Mutattak ott a helyszínén tisztos alakokat, a kiknek arcán az őszinteség kifejezése ült, a kikről úgy nyilatkoztak előttem e faj alapos ismerői, hogy ezeknek pusztán szava szentírás és az ígéretük megpecsételésére nem kell semmi sem. A mit mondtak, megmondták. Ez a magyar faj, az alföldi magyar paraszt, a nagy gazda, a kinek pár száz holdas földje is van, a ki a láda fiában és nem a könnyelmű üzleteket kötő bankokban helyezi el ropogós ezreseit.

Megnéztem ezeket a derék, deli embereket. Szívemnek, lelkemnek egyaránt jól esett a látvány. Hát nem mese az egész! Nem a fővárosi légkörben nevelkedett képzetem szüleménye? Tisztelettel közeltem a sok derék emberhez, a kiknek egyforma neve mellett helybeli eredetű prédikátum szerepel és sorra paroláztam a Bicskás Nagy Jánossal, a Félkezű Nagy Jánossal és a Háromrőfös Nagy Jánossal. Iddogáltunk is. Kocintgattunk is. Elvultunk késő éjjel. A három Nagy János, a kiknek egyszerű ígét a Kis Jánosok, Kovácsok, Asztalosok stb. lesték, azzal vált el tőlem, hogy holnap, a győzelem terén találkozunk. Már t. i. ott lesznek ők, hogy saját és híveik szavazatával támogassák azt a jelöltet, a kinek nevét magam is örömmel láttam volna úgy, hogy diadallal kerüljön ki az urnából.

Másnap reggel pedig a Jánosok be sem jöttek a tanyákról. Cserben hagyták jelöltjüket, cserben hagyták becsületszavukat.

Tudja a jó ég! Átestem én már azon a kiábránduláson is, a mit egy szép asszonynak kétségtelenül beigazolt hűtlensége okozott. Fájt, fájt, de a szívemben, a lelkemben egy csipetnyi forradásos sebhely sem maradt utána. Az asszony nem typos. De az a magyar paraszt, a ki most ábrándított ki oly igen keservesen, az már typos. Nem szórványos jelenség, mert ha így van ott, a hol a faj alig vegyül idegen elemmel, hogy lehet másutt, a hol eszmék, jelszavak, példák jutnak el közéjük. Egy szép álmom rebbent el és az ébredésem kellemetlenebb volt, mintha talán nagyobb baj is ért volna.

Kerestem a magyarázatot. Úgy gondoltam, hogy a mint a szerencsen gyermek az angyalt is csak feketének tudja elképzelni, a magyar paraszt is parasztnak gondolja a jónak, a becsületességnek, a tisztességnek azt a megtestesülését, a mely fényes kabátot ölthet, lakkos cipőt viselhet, ha jobb módba kerül, de jó, becsületes és tisztességes csak addig marad, a míg paraszt eredetét, paraszt mivoltát meg nem tagadja. — Ez a feltevés is hibásnak, tévesnek bizonyult.

A magyar paraszt ma bizalmatlan saját vérbelije iránt épp úgy, mint azok iránt, a kiket a demokrata század emelkedő eszméinek befolyása alatt, megkülönböztetésül, azoknak neveznek. És e bizalmatlanságnak az eredménye lehet az, hogy a szöszegést nem is tekinti bűnnek, legfeljebb jót nevet magában azon, hogy túljárt az urak eszén.

A kínai fal is megóvta a mennyei birodalmat hosszú évszázadokon, talán évezredek át attól, hogy oda a civilizáció vívmányai behatolhassanak. Mégis mikor a fal már nem jöhetett akadály számba és az első európai, mindjárt feljegyezhetette és közkinccsé tette észleleteit, — nyomatékkal hangsúlyozta, hogy a copfos, a maradi kinézer a világ legravaszabb fickója, a ki csal hazudik, ámít, hiteget úgy, hogy a legkipróbáltabb európai sem versenyezhetne vele.

Hogy terjednek tehát ezek a bacillusok? A lelki járválynak e terjesztői ellen nincs védekezés?

Nincs, még pedig abból az egyszerű okból, mert ennek a járválynak a csirája együtt született az emberrel, a ki még akkor is, a mikor a veszedelem tudatára ébredt, nem azon van, hogy irtsa, hanem azon, hogy rejtegesse, hogy másokat félrevezessen, saját boldogulásának érdekében.

A jezsuitizmus tehát minden vonalon. «A cél szentesíti az eszközöket» frázis kedvéért örökké dúló, ádáz harc, egymás ellen. Azt hiszszük, hogy könnyebben boldogulunk, ha mások elől elzárkózunk és bizton számítunk a sikerre, ha másokat utunkból elterelnünk lehetett.

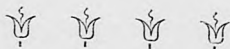
Ez az általános emberi gyöngye, mely pedig nem az érzésből nyeri táplálékát, oka aztán annak is, hogy a társadalmi életnek gyakori nyilatkozásában sincsen közszellem. A hol lenni látszik, ott sincs. Pedig, ha a kidobott jelszavak az egy célért küzdőkre azzal a hatással birnának, hogy mind e harci riadóra egybegyűljenek és a «Nincs hátrálás» jelszóval törjenek előre, — a közszellem érne, erősbödnék és az adott szó újból visszakérülhetne arra a talapzatra, a hol az erények és erkölcsök klasszikus korában — ha ugyan létezett ilyen — vésszel, viharral dacolt.

Most vége. Nemcsak az istenség szobra tűnt el a talapzatról, eltűnt ez maga is. A bizalom kiveszett a szivekből és orgiákat ül a ravaszság. Az önzetlenség rég elköltözött egy szebb hazába, a hol a multak napjai és dicsői aluszszák örök álmukat, közöttünk pedig itt maradt a rideg számítás, a mely ma az egyedül — emberi!

A kínai császár nem akart birodalmában vasutat építtetni, mert úgy vélte, hogy a mozdony zakatolása megzavarja az istenek nyugalmát. Mikor az angolok jól megfizették — ha nem is a császár, de a miniszterért — egyszeriben meglett a vasút és az istenekkel senkise törődött többé.

Azt hiszem, ha az én magyarjaimat is megfizetnék és ne hiresztelnék felőlük, hogy ígértük megmegpecsételésére nem kell semmisem, — az ő lelkiismeretük nyugalmával is legfeljebb az ördög törődne, a képviselőjelöltek pedig a szavazatokra számíthatnának több biztonsággal, mint más a — becsületre.

Zempléni P. Gyula.

* PUSZTAI ESTE * IRTA BÁRSONY ISTVÁN

E

gész nap sárszalonka után jártam a k-i mocsárban. Kifáradtam — magyarán szólva — mint [a kutya. Nehéz bagariacsizmában tapostam a sarat, meg zombikos vizét, mert hogy szellős lett volna még egy kicsit a kukoricandrág s a lukas bakancs, a melyből szortyogva tódul ki a mocsárlé minden lépés után. Az oroszakkal bélelt, torokban duplán bő bagaria ellenben, ha jól ki van tömve flanell-kapcával, egyetlen csöp vizet sem ereszt a náthára hajló ember lábához. Hanem az igaz, hogy a ki meg nem szokta, az ezzel a nehéz csizmaszerkezettel félannyi ideig sem bírja a mozgást a süppedő talajban.

Jó magam szépen türom, sőt annyira vagyok ezzel a saját találmányú csizmaviseletemmel, hogy a legnagyobb kánikulában épp oly alkalmasnak találom, mint a leghidegebb télben. Csak hóban jobb ennél a halina. De aztán nyári tarlón, tüskés vágásban, őszi szántás rögén, vízerekkel változó talajon nem cserélem el az én nehéz csizmámat semmi egyébvel sem.

Ebben nyugodalmas a lépésem és akármennyit járok, nem fájul meg a lábam, a hogy megfájul sok vadásztársamé a vékonytalpú könnyű cipeljükben.

A hány ház, annyi szokás: hiszen nem akarom rádísputálni a magam gusztusát senkire sem. Nem is magyarázom tovább a csizmám előnyeit, mert az a hátránya bizonyosan megvan, hogy vízben bajos annyit járni benne mint a lyukas bakancsban. Elég az ahhoz, hogy elfáradtam s a mint leáldozóban vala a nap, csendesen ballagtam a zöldülésnek indult rét szélén a tanya felé, mely fehér sirályként látszott a messze levő nádas irányában.

Szépséges szép est volt. Ragyogó tiszta ég, melyen csak úgy mutatóban úszott néhány felhő. Azoknak is áttetsző, világos volt a testök, esőt nem ígértek. A nap az ég aljáról mosolygott vissza s leírhatatlan édes, bágyadt derűt hintett szét a csendes világra, a hol nem volt az életnek más jele, minthogy a szácsák néha halkán sikkantottak a cseperedő sás közt, meg itt-ott megmozdult egy vadruca-pár és susogó repüléssel ereszkedett le az apró tocsogókra.

= LECHTER M.: Üvegfestmény =

A csöndes pusztai este magányát csak ezek a röpködő szerelmesek tették idillivé. A tojó szállt elől, válogatta az apró tósággal csillogó síkságon a neki tetsző helyet; a zöldfejű, gyöngyös vállu gácsér vakon ment utána, s ha elhápogta magát valamelyik társa odalent, a nád közt: nagyot csavart a nyakán, úgy kíváncsiskodott, de csak el nem hagyta a párját.

Az egész messze környéken, a tanyáig, egyetlen egy szomorú, most még csupasz nyárfa emelkedett; annak tetején egy ragadozó madár himbálódzott a gyöngéd szellőringatásban. Egy «falco subbuteo» volt az, egy lesben álló kis haramia, a mely még a leggyorsabb sárszalonkát is könnyen fogja el.

Mentem-mendegéltem s figyelmemet egyszerre kétfelé osztottam. A rét szélén, a hol a talajnak egy kis emelkedése volt, lobogó fény támadt hirtelen, a minő nyáron a pásztortűz. Még fenn volt a nap s jól láthattam, hogy a tűz körül nincsen nyáj, csak egy magányos ember guggolt ott. Ugyanakkor a fejem fölött furcsa zuhogó-mekegő hang szólalt meg, ütemesen, kis szünet közt ismétlődve.

Megismertem. A szellős régi birodalomban egy hím sárszalonka járta különös násztáncát. Úgy látszik, arra vállalkozott, hogy itt telepszik meg. Talán nagyon is korai volt az első pásztoróra, a mit párjával átélt az idén s most már késő volna új hazát keresnie. A következmények gyors fészkelésre készítetik s bizonyos, hogy itt pihen ő nagysága, a hosszú csőrű szépség, valamelyik zsombik horpadásában és gyönyörködik a lovagjában, a ki a maga módja szerint tetszeleg és udvarol neki.

Ez a szokatlanul kései légi tánc nem is tartott sokáig. Az én szerelmes madaram egy nagy körívet lendült s mintha lelőtték volna a magasból, úgy zuhant alá, suhogva, be a nagy zsombikba, a hol bátran telepedhetett a párja mellé. Oda ugyan szárny nélkül utána nem mehettem.

Egyre közeledtem a különös lidérccláng felé a melyet, hogy miért gyujtottak, nem tudtam elképzelni.

Csak a mikor már alig voltam ötven lépésnyire, akkor vettem észre, hogy bizony mégis csak pásztortűz az. Rövidíteni akartam az utamat s át-gázoltam az élém szögellő tocsogón, a melynek a sarkát tavalyi száraz nád borítja, jó sűrűn. Uff! pat-tant ki előlem nagyot hördülve egy fekete állat; s utána minden oldalról robogás és cuppogás nesze támadt. Egy konda disznó fetrengett volt a sárban, oly kényelemben, mintha csak kánikulában lennénk s delet mutatna a nap.

Az öreg gazda a tanyán, nagy dohogva élesztette frissen tördelt náddal a tüzet. Odamentem.

– Jó estét adj' Isten Péter bácsi.

– Ad, a kinek ad, – zsörtölődött a vénség, lássa ténsúr, már megint csak a bosszúság az enyém.

– Mi az a bosszúság, no, faggattam minthogy úgyszólván láttam, hogy beszélni akar. Fogja csak ezt a szivart, gyujtson rá hamarosan.

– Tudtam én, hogy az a kölyök, az a kesebajuszu, kifog rajtam. Itt járt a disznóval a kisréten, alig egy puskaövényire a tanyától, oszt hogy odaát voltam a délután a kútásónál, mert beszakadt a téglá a kutamban, hát ezalatt elhagyta a kondát; bizonyos, hogy átment az éren a tulsó tanyába, ahhoz a vörös lányhoz a kiért bolondul.

Alig egy pár perce, hogy lecsúszott a nap. Most már csak a nyugati ég volt valamennyire világos. Zöldessárga, egyre halványodó fény terült el ott, messze, szélesen, a föld felett. Abban a misztikus fényben háromszorossá növekedve úszott egy pár vadlúd errefelé. Nagy szürke ludak voltak; ilyenkor már legalább is fészken kellene ülniök a kicsinyeik mellett. De hát elszedték alóluk a tojást a réjtjárók, azért bujdosnak most, mint a kisértetek, s tönkrement családi nyugalmodat keresve, kerülgetik nagy félénken a nádast.

Arra fordultam meg, hogy ziháló lélekzettel szaladt valaki felénk.
A kese-bajuszú legény volt, a kondás.

Látta a pásztortüzet s kitalálta, hogy legalább is van annyi baj, a mennyi a tettenérésben rejlik. Ránk se nézett, hanem mindjárt elkezdte kifelé terelni a disznót a sárból; kurrogó, csettegő, csemcsegő hangokat hallatva, mint a mikor a moslékos vályúhoz csalogatja rőfögő jószágait.

Csak amikor mind együtt volt a disznó s komoran összeröffenve indult meg a locspocsos csapáson a tanya felé, akkor szólalt meg a sunyi kölyök: «Ekkis' dohányir' vótam Cserepes Antiéknál; de csak éppen hogy elmentem, hát nem kiszaladt mán ide, csigázni az a kutya disztó?!»

Nem szólt a gazda egy árva szót sem. Jól tudta, hogy azzal jobban ijeszti a kölyköt, mintha mindjárt elintézi vele a lovagias ügyet. Csak hadd szepegjen magában, hadd féljen, hadd lesse, hogy mi lesz már ebből otthon.

A legény elkotródott s kurrogva vonult a disznók után. Ott maradt a gazda a pásztortűznél s nagy vesződségben volt, hogy eloltogassa lassan. Szellő támadt s szelet ígért; ha így marad a tűz, valami perje belekap a sok száraz nádba; ha baj nem lehet abból, kár volna megriasztani a környék békességét. Még kisütnék, hogy szándékos gonoszság van a dologban, mert a tavalyi nádat nem neki adta el a község, hanem a vadászat bérlőjének, a ki sem levágni, sem felégetni nem engedte, hadd legyen jó búvóhelye a vadnak.

– Van is, mondta az öreg fitymálva. Annyi a róka, hogy majd megesz bennünket. Tessék csak kiülni a kis kertem sarkához, éjjélig akár féltucatot lőhet a ténsúr.

Nem mutattam, hogy nagynak tartom a mondást. Inkább úgy tettem, mintha alig várnám, hogy ott üljek már a kis kert sarkánál. Víz úgy sincs a csizmámban, meg sem érzem az esti hűvösséget.

– Jőjjön no, Péter bácsi, mutassa meg, hol az a sok róka.

– Bizony van itt öleg. Oszt' a multkor is láttam vagy hármát, mikor hazafelé jöttem éjjel a vásárról.

(Hm, de hamar enged az öreg, lám! Már ötven percenttel apadt a róka létszáma.)

– Miféle vásáron volt maga éjszaka? kérdeztem csodálkozva.

– Nem is éjszaka volt vásár, hanem úgy volt az, hogy áldomást ittunk utána, s egy kicsinyest be is rugdacsoltunk.

– Talán duplán láttak, azért volt annyi róka erre.

KOBER ≡
MÜNCHEN
Vázlat ≡≡

Rám nézett az öreg, feltolta a kalapját, gondolkodott egy lélekzetre valót s akkor azt mondta: lehet az.

– Mikor is látta a rókákat? kérdeztem.

– Most volt valamikor – Szent-Mihálynap körül.

Ezt mondja két héttel Szent-Györgynapja előtt. Éppen egy teljes fél esztendő mult hát el a rókalátás óta.

– Dejsz' ha én mondom, hogy van itt róka, akkor van itt róka, mondta hányaveti hangon. Fusson ki a két szemem, ha nem láttam egyet az utolsó holdtöltekor is.

– No azt az egyet hagyjuk meg hát magnak. Fogja még egy szivar Péter bácsi.

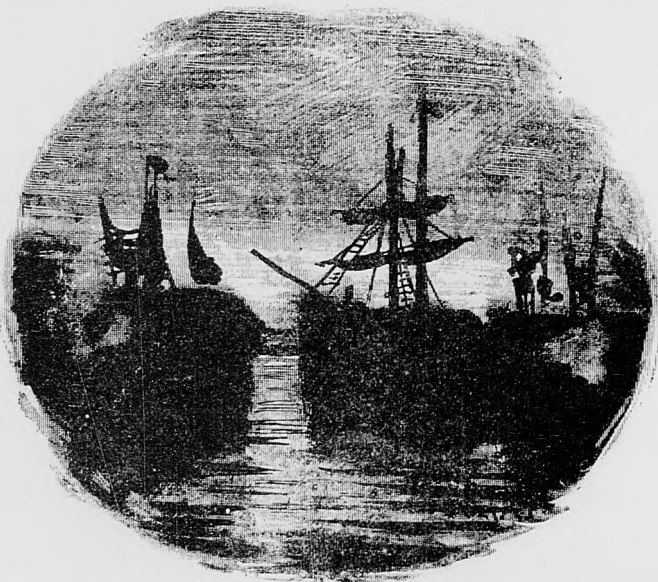
Neheztelt egy kicsit az öreg, de a szivar ritka jószág erre, hát inkább utána nyult.

Kezet fogtunk, elváltunk.

Péter bácsi azt mondta: megyen, megtudja, ott járt-e a kese-bajuszú azoknál a Cserepes Antiéknál.

Én pedig elindultam megint a fehér tanya felé, a mely az esti ködök közt már szinte libegni látszott, mintha nem is a földön volna, hanem felemelkednék a levegőbe.

A pusztát befogta lassankint az éjszaka árnyéka s a langyos tavaszi fuvalom úgy bújdosott körülöttem, mintha azt lesné, mikor dőlök le fáradtan valahol a nyirkos lápi fűre, hogy nyomban elaltasson.

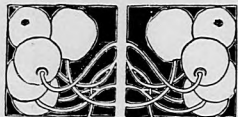
JÓZSA KÁROLY

Est a kikötőben

JÓZSA ≡
KÁROLY
DREZDA

Képes levelezőlap-dísz

* PIROSKA ÉS A FARKAS *

* MESE * IRTA SAS EDE *

Kicsi Piroska megyen az erdön,
Ejnye, be kacki kis leány!
A haja szöszke, feje bekötve, —
Mint a mesébe hajdanán,
Piros a kendő, piros a kedve,
Szerte csapong a sűrű berekbe.
Sűrű vadonba pinty, rigó
Dala nem oly víg, oly bohó!

S hallga! előtte, hallga, mögötte
Kél vala intő suttogás:
«Jusson eszedbe a gonosz ordas,
Drága Piroskánk, jól vigyázz!
A ravasz ordas erdei lakba,
Kicsi Piroskát hogy bekapta.
Parika édes, jól vigyázz,
Közel a farkas: a vadász!»

Hetyke Piroska csak kacag erre
S csillog a fényes fogsora,
— Hej, kicsi bárány foga nem volt ám
Ily hegyes, éles még soha! —
«Adta mumussa dajkamesének!
Én bizony annak oda se nézek.
Jőjjön az ordas: jaj neki!
Kicsi Piroska megeszi!»

S ürge Piroska megy, megy az erdön
Dereka kackin ringva ring;
Játszi csapongást tőle tanulni:
Száll a nyomán a lepke mind.
Szemei merre szerte lobognak:
Százados agg fák fiatalodnak.
Tavaszi pezsgés forr a szívükben,
Ibolya pattog mohos tövükben . . .

S ime, mi történt? Recscsen az ág-bog,
Mint a mezében, jó a vész,
Imhol a farkas: csak az a furcsa,
Nem mozog ez, de füttyörész! . . .
Fegyvere fényes kétsövű puska —
No meg a kényes, pörge bajuszka . . .
Termete délceg, büszke, hatalmas, —
Szóval ugyancsak iszonyú farkas . . .

És a madárka mind tova rebben,
A falevél is mind remeg.
Rémes a látvány, mikor a dúvad
Elnyeli e szép gyermeket!
Áldozatának toppan elébe,
Ragadozó vágy ég a szemébe.
S ninj, a fruska mily merész!
Ő bíz a vésszel szembe néz . . .

Farkaszemet néz bizony a bárány,
Mikor az ordas oda lép:
«Rengeteg erdön gyenge virágszál,
Drága galambom, hova mégy?
Árva Piroska vagy a mesébül,
Gyönyörű tündér vadon ölébül?
Szemem rád éhesen ragyog —
A gonosz ordas én vagyok!»

Hetyke Piroska csak kacag erre
Csap neki bókot, szép nagyot:
«Dajka meséből kicsi Piroska,
Farkas uracskám: én vagyok!
Rozoga kunyhónk rengeteg árnyán,
Vár az ebéddel jó nagyanyácskám . . .
Rettenetes hát jaj ne légy . . .
Farkas uracskám, meg ne égy . . .»

S szól a leányhoz deli vadász úr,
S a szeme tűz s a hangja csáb:
«Rozoga kunyhó rengeteg árnyán —
Jaj, sose tengődj ott tovább!
Dombon a kastély vár az ölébe . . .
Kincseit ontom lábad elébe . . .
Ott a hatalmas farkas úr:
Gyáva rabodként meglapul . . .

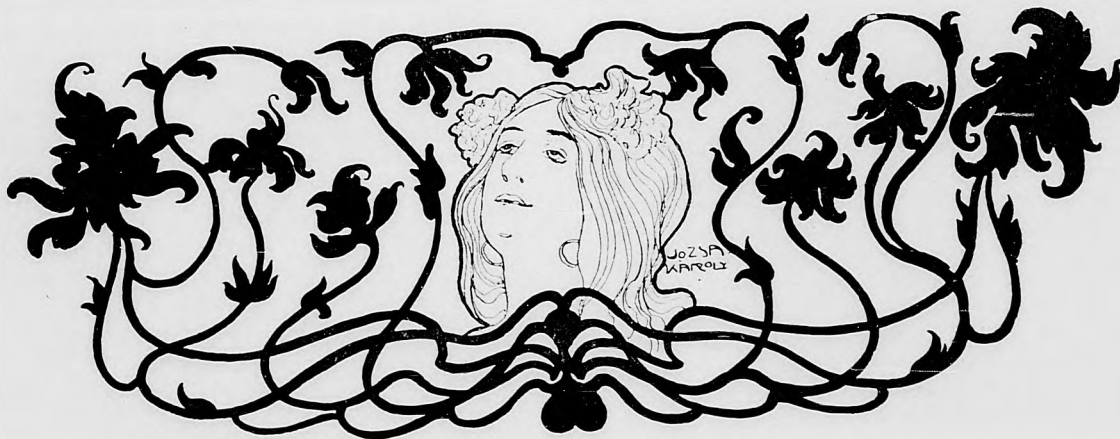
S kicsi Piroska megy a vadászszal,
Erdeje néki bugást int . . .
Szerelmes bucsut tőle tanulni
Száll a nyomán a gerle mind . . .
Iszonyú ordas keblire zárván
Már tehetetlen piheg a bárány
És a vad ordas öleli . . .
S a szemével majd elnyeli . . .

S úgy van a vége, mint mesébe?
El se hiszik tán énnekem!
Rozoga viskó erdei lánya
Átalakul ám hirtelen.
Erdei tündér volt minapába,
S büszke királyné lón a Boába . . .
S villi ruhának a mi jó:
Haj a Boába nem való!

Hajdan a réten friss patak ingyen
Mosta picinyke lábait.
Most meg a drága északi tenger
Hinti be gyönggyel vállait . . .
Nizzai korzón négy lovat hajtott;
Versenyistállót, nagyszerűt tartott.
Kétszer övé lett Bécsben a derby . . .
Haj a vadász úr egyre kesergi . . .

És a hol egykor csak a vadászkiürt
Harsoga sürgő hajnalon:
Kótyavetyére hívogató dob
Perdül a komló udvaron . . .
Mert a vadásznak kedvibe jární:
Uzsora kölcsönt kelle vadászni . . .
Mire a farkas észrevette:
A kicsi bárány már — megette . . .

Éhes uracskák: gömbölyű, karcsu
Vadra leselgő ordasok:
Hogyha Piroska jőne kacagva:
Uccu, ijedten fussatok!
Mert ma nem úgy van, mint vala régen,
A naiv, édes dajkamesében!
Ha jön a farkas, jaj neki:
Kicsi Piroska — megeszi . . .

VISSZANÖSÜLÉS * NEM SZABADALMAZOTT

TALÁLMÁNY * IRTA KLEIN HUGÓ

76

Korunk a találmányok kora, engem azonban még korántsem elégít ki teljesen. Nevezetesen úgy veszem észre, hogy a találmányok iránti szellem éppen azon problémákat kerüli, melyeknek megoldása a legsürgősebb szükségletnek felelne meg. Példának okáért, már hány pumpoló masinát találtak ki, de van-e közöttük csak egy is olyan, mely olcsó szerrel előállítva, képes lenne arra, hogy önműködőleg, teljesen megbízható módon, s a nélkül, hogy az ember a büntető törvénykönyvvel összeütközésbe kerüljön, — duzzadó pénzes tárcákon könnyítsen. Ezen találmánynál azonban korántsem gondolok ambiciózus apró államocskák krónikus betegségére, avagy azon beteg nagyobbacska államok törekvéseire, melyeknek elfogyott az apró pénze. Én csak azon közönséges halandók szükségleteit tartom szem előtt, a kiknek Európa nem előlegez, sem golyóbisokat, sem monetákat; azon közönséges halandókét, kik, fájdalom, még mindig kisiparszerűleg kénytelenek folytatni ezen mesterséget és alkalmas masinériák híján nincsenek azon helyzetben, hogy a nagyipar magaslatára emelkedjenek.

A még mindeddig megoldatlan problémák egyike, melynek megoldására pedig az emberek milliói áhítoznak — a visszanosulás. Legalább a lehetőséget kellene megteremteni. Már maga a gondolat is sok elszomorodott szívnek szolgálhatna vigaszul. Valamelyik szellemes ember mondása szerint a házasság olyan mint az izzasztó kamara: azok, kik az ajtó előtt állanak, bejutni, míg a kik már benn vannak, kijutni szeretnének. Csak az a bibéje a dolognak, hogy be az ember igen könnyen kerül, de kifelé annál nehezebben. Ez nagy baj. Gyakori az eset, hogy a kijutás épenséggel lehetetlen. Ki tudja, meddig fog még eltartani, míg valaki a nagy problémát végérvényesen, az egész emberiség nagy gyönyörűségére meg fogja oldani. Addig is azonban azzal dicsekszem, hogy a szorult és nyomasztó helyzetben levőknek oly pótlékkal kedveskedhetem, mely a csalódást annyira előidéz (fájdalom és a legkisebb botrány nélkül), hogy az a legkellemesebb valóság benyomását kelti fel. Találmányom tisztán tudományos alapon nyugszik, és ha az eredmény csak időleges és átfutó is, mégis szent meg-

győződés, hogy ezen címen minden időre az emberiség nagy jóltevői közé fognak számítani.

Várakozásra hangolt, igen tisztelt olvasóim és olvasónőim bizonyára ismerik az alapelveket, melyeken a kinetoskop nyugszik. Az egész mesterség nem egyéb, mint rendkívül gyors, egymás mellé helyezése temérdek fényképnek, melyeket mozgó tárgyakról, személyekről és csoportokról vettek fel. Ezen képek gyors összeköttetése által, mit egy gépnek körforgása eszközöl, olyan képeket nyerünk, melyek állandó mozgásban vannak. Látjuk például, mint lép fel a ballerina a színpadra. Meghajol, csókokat szór az ismerős páholyok felé, s megkezdí táncát. Szoknyácskái csak úgy repdesnek, mint a forgó szél járja át a színpadot egyik végétől a másikig, s végül lábujjhegyre állva, táncát kecsesen befejezi. Ha a tánchoz még a zenekíséretet is hallanók, a csalódás oly tökéletes volna, hogy színházba képzelnök magunkat.

Hasonló módon mutathatja nekünk a kinetoskop a nő-sülésnek mozgalmassá, s a házasságnak még mozgalmassabb képét. De mit szólnának hozzá, ha a képek fordított sorrendben volnának a néző előtt láthatók? Egy pillanat alatt vonulna el szemünk előtt a visszanosulásnak lebilincselő és felüldítő színjátéka, valódi s mozgalmassá cselekvény keretében.

Tegyük fel, hogy a kinetoskop fényképei a házasság első évének végeig terjednek. Az első (a felvételek sorozatában utolsó) képen az anyósna fenyegetően mosolygó képe látható, ki a vő-uramnak sürgető meghívására éppen most tartja bevonulását öt koffer és tizenhárom kalap-skatulyával felszerelve. Egyik karjával örömtől újjongó lányát szorítja keblére, másik kezének fejedelmi mozdulata pedig utasítást ad a vőnek, hogy fizesse ki a málhahordót. Most elkezd a kép forogni, s megkezdődik a visszanosulás. Az anyós lefejt karjait lányáról, visszalép mint az árnyék, s eltűnik az ajtón keresztül az előtte vitt skatulyákkal, s az utána cipelt kofferekkel egyetemben. Látjuk azután a férjet, mint a szobalány kezéből visszaveszi a levelet, a melylyel az igen tisztelt hölgyet meghívta, mint nyilik ki a levél, s iródik vissza. Feltűnik a maga teljes épségében a kínai porcellán-váza, melyet pedig a háziasszony, — nem

tekintve annak nagy értékét, — úgy csapott a földhöz, hogy az menten darabokra tört, így akarván a férjnek utolsó ellenállását is megtörni. Az orvos, a kit azért hívtak, hogy esküvel erősítse, hogy az asszonyka idegbajos, eltávozik. Azután megfigyelhetjük az idegbajt, a könnyeket, a zokogást, a menyecske ájuldozásait, a viszálykodásokat és a nagy patáliát. De a jelenések mindinkább derűsebbekké válnak, az asszonyka csodálatos módon egyre barátságosabb, tekintete édesebb, mosolygása gyengédebb lesz. — Hja, bizony mi visszánősülünk és ismét visszaérkeztünk az első, bájos mézeshetekbe . . . Lám! ebben a szép időben még az ő kedves kis férjecskéjének harisnyáit is érzéssel foltozgatja. Lassankint eltűnik a foltozgató háziasszony, s előtűnik a bőszy lyuk, melyet szorgos kis keze annak idején eltüntetett . . . Most visszajő az ifjú pár a nászútról. Nem, újra megteszik útjukat Veronán át, Romeo és Julia sírja mellett, egész Itálián keresztül Nápolyig, s aztán újra vissza Velencén keresztül. A fiaker a vasúttól lassan visszamegy a menyasszony szüleinek házához, a hol sorra nézik a nászajándékokat. Azután újra megjelenik a menyasszony fehér ruhában, ott virít homloka körül a myrtuskoszorú, libeglobog a fehér fátyol . . . oltár előtt állanak. Ez a visszánősülésnek a legfőbb jelene. A pap szétválasztja az egymásban nyugvó kezeket, visszaadja a szeretőknak a maguk «igen»-jét, az illendően mosolygó hajadont ismét gondozó szárnyai alá veszi a mama és ennek oldalán hagyja el a templomot. A frakk, klakk és lakkba bujtatott vőlegény ismét legény-ember külsejét ölti fel.

Megtörtént! A kinetoskop leadta az utolsó képet. A néző szeme csak az ürbe mered. Oda kap a homlokához, — hát igazán vége mindennek, hát az egész nem volt egyéb, mint szép álom? . . . Sajnos, úgy van. Egy órányi idő keretében boldogan visszánősült — de csak a képen! . . . Egyébként csak olyan nős, mint annak előtte.

Jól tudom, hogy találmányom nem elégíti ki az összes, amúgy is rendesen merész, kívánalmakat. De egyelőre egy kis csalódás is jót tenne, ha már nem nyujthatjuk a megörvendezettető valóságot.

A visszánősülés története, a hogy azt elbeszéltem, ráillik az összes házaspárokra, mert az mindenütt egy és ugyanaz. Megmarad az anyós, — hiszen hogy pettyezett vagy stráfozott ruhát hordott-e a bevonulásnál, az egyre megy. Ugyanazok a családi jelenetek, — hogy vázát, tányért vagy vizes korsót vágnak-e a földhöz, — hogy az orvos ifjú vagy öreg, szakált hord-e vagy csupasz képű, mindez lényegtelen. A harisnyafoltozgató menyecske képe sem változik, mert hogy a lyuk a fekete harisnyában egy centi-

JÓZSA
KÁROLY
Nyár

méterrel kisebb vagy nagyobb, az a mézeshetekben nem játszik szerepet. Ugyanegy a nászút — mindenkinél azokon a bizonyos alagutakon át robog a vonat. Az oltár előtt sem változik a kép, — a karikagyűrűk, melyeket lassan lehúznak az ujjakról, annyira hasonlítanak egymásra, hogy meg sem lehet őket egymástól különböztetni.

Sígy ezren meg ezren látogathatják a kinetoskop egy és ugyanazon előadását és élvezhetik mindinkább növekvő bámulattal a visszanősülést. S a végén mindnyájan egy pillanatra legény-embernek fogják magukat érezni, a nélkül, hogy sektet ittak volna, vagy elmulatgattak volna az álarcosbálon valami debardeurrel.

Nem kértem szabadalmat találmányomra, mert nem akartam megvonni az egész emberiségtől azon apró, ártatlan élvezetet, hogy néha napján minden feltűnés nélkül visszanősülhessenek. Igaz, hogy nem egyéb phantasmagoriánál, de magamfajtájú tárcaíró meg lehet elégedve, ha csak ilyesmi is sikerül neki.

KOBER ==
MÜNCHEN
Vázlat ==

MULT, JELEN ÉS JÖVŐ ≡

Ismét együtt ülünk a diófa alatt,
A csevegő patak a kert alatt szalad,
A malom zakatol;
S újból halljuk a mit már hallottunk régen,
Hogy benn a faluban, vagy a faluvégen,
Dalolnak valahol.

Dalolnak valahol... De mintha e nóta
Nem az az egykori, nem a régi vó'na,
Melyet mi hallottunk,
Mikor a csendes éj leplétől takarva,
Egymásnak — senkitől sem látva, zavarva —
Szerelmet vallottunk.

Ezek más szeretők, a kik most dalolnak,
S mint a lombos ágak, egymásra hajolnak,
Ölén az örömmek —
Mi megőrzénk a mult édes emlékeit,
De ők most élvezik szaladó perczeit
A boldog jelennek.

Ismét együtt ülünk a diófa alatt,
A csevegő patak a kert alatt szalad,
A malom zakatol;
Ha mi s ők távoznak, ismét jönnek mások,
A kik éjjelenként, mint szerető párok,
Dalolnak valahol.

LAUKA GUSZTÁV.

JÓZSA KÁROLY
Falurészlet

13

==== FÉNYBEN, ÁRNYBAN * IRTA FRIDRIK IMRE =====

A fényesen kivilágított bálteremben örületes gyorsasággal lejtenek végig a párok. Nehéz bódító az atmoszféra, melyben elzsibbad az ész, s egyedüli diadalmas uralkodóvá lesz a szív.

Én is ott járom a boldogok táncát. Karomon egy bájos teremtés. Érzem keblének pihegését, hallok szívének dobbanását, s magamba szívom hajának illatát.

Beleszédülünk a nagy mulatozásba, s fáradtan vonulunk valami félreeső szögletbe. Közel, egészen közel egymáshoz.

Megfogom finom, kicsiny kezét, megcsókolom gondosan ápolt ujjait, s megittasulva a szívek mámorától, reszkető ajkkal kérdek: — szeretsz, te édes, te . . .

S ő vállamra hajtja fejét, s halkán suttozja: — szeretlek.

S én elhiszem neki. Elfeledem az élet ezernyi gondját, s úgy érzem, hogy nincsen nálamnál boldogabb e földön.

De ekkor megjelenik a sátán. Haja gondosan ketté fésülve, szemében monokli, s testén fényes egyenruha.

– Ah, ön az főhadnagy úr, de milyen régen nem láttam?

– Szabad kérem a legközelebbi táncot?

– Oh hogyan, bár tulajdonkép, . . . de hisz ön megengedi úgy-e bár, hisz még találkozunk ma este . . . no pá magának . . . a viszontlátásra . . .

S vígan, nevetgélve tűnnek el a tömegben. Majd itt, majd ott bukkannak elő, szorosan simulva egymáshoz, s néha úgy rémlik előttem, mintha ajkuk is összeforrna. A főhadnagy úr arcán a hódítók büszke mosolya, az *övé*n a gyönyörnek varázsa.

Valami kellemetlen fájó érzés járja át egész valómat, mintha megütöttek, félrelöktek volna. Megundorodom ettől a fényes vígságtól, s vágyódom ki a magányos éjszakába.

Gyorsan magamra rántom kabátomat, s vissza sem tekintve, rohanok ki az utcára.

Meggyűlöltem az asszonyt.

*

Éles, hideg levegő csapja meg arcomat. Az egész város nagy hótengerhez hasonlít, s olyan jól esik elsétálgatni ebben a fehér tisztaságban.

De felzaklatott kedélyem nem tud megnyugodni. Borongós, komor hangulat tart fogva, melytől semmiképp sem tudok szabadulni. El akarom üzni a keserű gondolatokat, – siker nélkül.

Az egyik kávéházból vidám nótázás hangjai hallatszanak ki az utcára.

Talán odabenn könnyebb lesz a feledés?

Szinte önkéntelenül teszem kezemet a kilincsre, s belépek.

Itt is nehéz az atmoszféra. Dohányfüsttel telt a levegő, s ennek durva szaga keverődik bele az olcsó, erős parfüm illatába.

Sajátságosan bódító ez is. Fenn a pódiumon valami stájer énekes jódierozik az ő falujáról,

– lenn kifestett arcú, cifra leányok sétálnak ide-oda, s lesik az alkalmat, hogy letelepedhessenek valamelyik magányos vendég asztalához.

Mellém is szegődik egy a sok közül. S én nem bánom. Az a sok mezítelen váll, a hófehér karok, melyekkel ott büszkélkedtek az uri társaság hölgyei, most mind újra előtűnnek képzeletben. Mintha magukhoz akarnának ölelni, – talán csakhogy ismét eltaszithassanak.

De ez bizonyára nem fogja megtenni.

Beszédbe elegyedünk. Én kifizetem a kávéját, ő megkérdi, hogy hol mulattam mostanáig. Kész a barátság.

Eltávozunk, s én haza kísérem – –

Szegényesen butorozott kicsiny szoba fogad szűk falai közé – –

Ott ülünk egymás mellett. Közel, egészen közel egymáshoz.

Barátságosan, szeliden szólok hozzá. Nem igyekszem behatolni titkaiba, hisz ő sem fürkészi az enyéimet. Csak úgy beszélek véle, a hogy az egyik ember szólhat a másikhoz, kivel összehozta a véletlen.

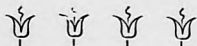
Láthatólag jól esik néki ez a meleg hang, melyet már rég feledtettek vele azok, kiket muló szerelmével megajándékozott. Hálásan tekint reám, mint a hogy a kivert eb tekint új gazdájára, a ki felfogadta.

Azután elhallgatunk mindketten. Szemem előtt összeolvad a fényes, büszke bálterem ezzel a szegény, bűnös szobácskával. A leány is elmereng, ki tudja hova szállnak gondolatai, a messze multba vagy a sötét jövőbe?

Gyöngéden megsimogatom haját, mely épen olyan selymes, puha, mint azoké a leányoké, a kiknek vállaira nincsen bélyeg sütvé, s vígan flirtelhetnek a társadalmi morál mindent betakaró palástja alatt.

S midőn felé hajolok, hogy felrázzam gondolataiból, – egy fénylő, tiszta könnycseppet látok a szempilláin.

Újra kimenekülök az utcára, de ekkor már ismét megszerettem az asszonyt.

JÓZSA KÁROLY
Ádám és Éva ==

* ZÖLDBEN * VÁZLAT * IRTA * RAGNA HÖRBYE ==

Kopár, barna domb alacsony erdei fenyők, elkorcsosult ágakkal; az alján bozót, terméketlen talaj. Fenn, az erdő közelében kicsiny, fúvel benőtt lejtő; a lekaszált fű részben boglyába hordva, a többi elszórtan.

Parasztruhába öltözött leány jött az úton lassú, félénk léptekkel. Szemei nyugtalan, bizonytalan, kereső tekintettel néztek körül. Majd megakadt a lejtőn, éppen ott, a hol a fenyő erősen megkapaszzkodott a gyökereivel; csak itt volt egy darabka lágy, zöld gyeppel, tele mohával, áfonya cserjével, míg mindezt sűrűn fogták körül a boróka bokrok. Itt meg kell lennie; — a föld puha; a láb szinte belesüpped a lágy szőnyegbe.

És a leány ásott mélyen, mind mélyebben, majd a görbe gyökérrel, a melyet letört, majd csak a kezeivel; a homok és a föld véresre sebezte azokat, de sürgős munkájában ő nem sokat törődött ezzel.

Most már talán elég nagy is a gödör. Kinyújtja az egyik karját és térdelő helyzetében odahúzza egy hosszúka valamit, a mit ócska, fehér vászon takar. Nem, még nem; próbaképp a gödör fölé tartotta a batyut, majd türelmetlen sohajjal újra letette. Még néhány gyors mozdulattal belevájta a gyökérrel a földbe, még néhány maroknyival szaporodott a halom a gödör mellett és a fehér batyu végre belekerült; reáhullt a föld, majd a gyeppel, moha és apró ágak mélyen eltakarták.

Vajjon felfedezhetnék-e, hogy itt elrejtettek valamit? A leány feláll és néhány lépéssel hátrál, míg szemei erősen rátapadnak a föld e picinyke emelkedésére.

Nem, senki se láthat semmit!

Majd egyetlen pillantással áttekint mindent: a kopár, barna dombot, a nagy, mohlepte kövekkel mögötte a homokhátat, elkorcsosult cserjéivel; majd itt, a puha, gyeppel földdarabon a karcsú fenyőt a mely alatt az imént ásott.

— Alapjában véve senkinek sincs köze ehhez, csak nekem. Én szültem és én öltem meg, szólt suttogva, a mikor útjában hazafelé az ösvényre tért.

* * *

Eljött az ősz, hozott esőt, sárga leveleket. Mialatt dolgoztak a szántóföldeken, letarolták az érett kalászt és hazavitték, ő mindig lopva nézte a homokhátat.

A sűrű tarló össze-vissza vágta mezítelen lábait, de gondolatainak tömegében ő ezt észre sem vette; a gondolatok nem vágtak, de olyan sok csodás kérdést hoztak, — az igazság és igazságtalanságot illetően.

A sárló gyorsan és vígan vágta a kalászt, a mely hosszú, széles sorokban dőlt le. Az aratók nevettek és ő is nevetett; daloltak és ő velük énekelt.

A pihenő idejében aztán mesélt nekik; nem erről a vidékről való volt és nevének idegenszerű kiejtését. Többnyire szerencsétlen fiatal lányokról beszélt, a kiket megcsaltak, elhagytak; de beszélt a tenger tündéreiből is, varázslókról, nymphákról, a kik ott lenn a csermelynél úgy sírnak a nyári éjjeleken, mint a gyermek.

A többiek nagy, csodálkozó szemekkel ültek körülötte és még az alvásról is megfedekeztek, csak-hogy az ajkairól leshessék a szót.

* * *

És elhozta a tél a hótakaróját és gyászlepel gyanánt borult a megdermedt földre. Ő is gondolt erre, a mikor a padlás ablakánál megállt, abbanhagyva a ruhaterítgetést. Gyászlepel gyanánt? Igen, de az, a mi a földben van, nem fagyott meg; olyan meleg és puha lehet ott. Előbb az ócska, fehér vászon takarja, majd a föld és mohás kövek.

Eddig nem lelte meg senki, ezután még úgy sem lelik meg. A hó betakarta a földet mindazzal, a mit rejt.

A szemei messzire néztek és mindig ugyanazt az irányt keresték. A domb legnagyobb követ még nem takarta el a hó egészen, az oldalai még messzire látszanak: sötéten, szürkén, fölötté a kopár ágakkal.

Megint a padlás felé fordult. Az odakinti világosság után itt sötét volt és hirtelen megborzadt, a a mint a nedves, megfagyott holmit megérintette. Ez is fehér; most minden fehér. Úgy érezte, mintha az agyában is egyetlen fehér felület takarná el minden gondolatát.

Elérkezett a karácsony és az embereknek játszani, táncolni volt kedvük. A cselédszobában ott táncolt a szolganép, míg a muzsikus egy sörös hordón ülve húzta a vonót és dobolt a lábával. A szegény leány volt a legvadabb valamennyi közt; sohasem fáradt el; egyik táncostól a másikhoz került. Szorongatták a kezét és forró lehelet érintette a haját és égő orcáit.

Nehézkes, ütemes lépésekben járták. Könnyebb léptek jutottak az eszébe, lágyabb kezek, a melyek azonban épp oly erősen tartották; belenézett egy szempárba, de nem volt az a kifejezése mint amannak, a melyre gondolnia kellett, — még az a színe sem.

Majd kiragadta magát a karokból, a melyek átfogták. Hideg légáram csapott be az ajtón, a mely szünetlenül nyílt és bezárult. Ő is megborzadt, a mikor künn megállott és hallotta, mint ropog a hó a lábai alatt. Még a lélekzete is majd elállt, a mint a hideg levegőt beszívta.

Hogy tündökölnék a csillagok és ragyog a hold! Vajjon beragyogja-e azt a kis hantot amott a lejtőn, a hol a fenyő áll, minden ágán megrakva hóval? Csak hadd ragyogjon; nem olvaszthat meg semmit. Világosságot csak ad, de meleget? — Nem.

Fejét odaszorítja az ablak hideg üvegéhez, éppen ott, a hol a jégvirágok koszorúba fonódtak; —

a virágok elolvadnak és a hideg víz lecsurog a homlokán. Tovább folyik és megmelegszik, — talán könyek? Nem, miért is sírna?

Mi az, a mi ott megmozdul a holdfény sugarában? Egy gyermek talán, a mely kinyújtja karjait? És most — nem zokogás az, halk, epedő sírás? Nem, csak a hegedű hallik a cselédszobából. Talán lepattant egy húrja.

Kinyujtaná a karjait? Soha. Ugyan ki felé nyujtaná? Apja nem volt és az anyja — anyja? Igen, hát nem ő hordta a szíve alatt? Nem ő táplálta? Ha van valami, a mit drágán vásároltak meg a földön, úgy az volt az, a mit az anyja a gyermekéért adott. Akkor hát az övé volt és ő tehetett vele, a mit akart. Az életet, a melyet ő adott, el is pusztíthatta. Ha azt tette volna meg, a mit egyszer tenni akart és nekiment volna a víznek, el mindenkitől — ki vonhatta volna felelősségre?

* * *

Tavaszi volt, az enyhe léget megtöltötte a madárdal. A dombon a kövek friss zöld mohtakarót öltöttek. Ő is odament, látnia kellett, változatlanul van-e minden, nem látszik-e ki a vészonnak egy csücske, — már volt ilyenre is eset.

Keresztül kapaszkodott a köveken, átugrott a kicsiny csermelyen; kerülő úton ment el hazulról hogy ne lássa senki.

Végre ott állt a kicsiny, puha földdarabon. Gyorsan végig nézett rajta. Nem, semmit sem lehetett látni! A moha sűrű volt és most ibolya nyílt közte. A fenyő ép oly egyenesen állott, — talán csak magasabb lett? És szemei követték a barna törzset egészen a csúcsáig. De az ágak? Felsikoltott. — Nem vér csepeg-e minden ágról, nehéz, reszkető vércsepp? A szemei előtt elvörösödött minden s összerogyott. A fa beitta a gyermek vérének, most napfényre kerül a dolog és mindenki megláthatja.

A gyermek vérének? Még látja végigfolyni az ajkakon, a mikor kezei olyan erősen átfogták a kicsiny nyakat. És a mikor levette onnan kezét, — a fehér csikok, elvegyülve közben egy kis pirossal. Óh, hogyan is tudta megtenni!

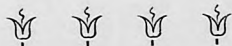
És felébredt benne az, a mit nem ismert soha: az anyai szeretet. Kicsinyke, kékszemű, síró gyermeket tartott karjaiban és nem szorította magához, nem hálálkodott, a miért meglelt; nem feledkezett meg a szégyenről azért a nagy-nagy öröméért, hogy — anyává lehetett.

Nem szorította magához? De szorította, erősen — erősen; de hogyan? Oh, majd jóvá tesz még mindent; él még az ő gyermeke és nemsokára ránevet majd. És térdre roskadt és pusztán két kezével vájni kezdte a földet, míg suttogva törten egyre ezt rebegte: «Meglellem mindjárt, én kincsem!»

Késő este került haza, mosolygó arccal és egy dalt dúdolva, mialatt erősen szorongatott valamit a mi ócska fehér, a földtől piszkos vászonba volt burkolva. Megkérdezték, hogy mi az, de ő csak csendes mosolylyal felelt. Azután elvették tőle és egy félig enyészetnek indult gyermekholttestet láttak.

* * *

A fenyő frissen és zölden állott a lejtőn. Az idén új tobozokat hajtott — fénylően vörösöket.

≡ ≡ ≡ ≡ FÉLMULT IDŐKBŐL ≡ ≡ ≡ ≡

A színművészekről szoktuk elmondani, hogy velük hal meg a művészetük is. A rengeteg taps, a lelkesült éljen-kiáltások után nem marad fenn egyéb, mint egy rövidke név vagy gyakran még annyi sem.

Az író-művész, — úgy mondják — örökké él. Mikor már teste rég összevegyült a föld porával, szelleme még mindig körünkben időzik, s a holt betük késő időig éltetik.

Pedig milyen illuzorius ez az öröklét, s vajjon hány kiválasztottnak jut osztályrészül? Bizony csak a legeslegkiválóbbaknak, a minden időkből kinyuló óriásoknak. A többiből igazán csak betük maradnak meg, ócska papíron, mely hajdanában fehér színű volt, de melyet barnára festett az idő. Ott hevernek köteteik a nemzet könyvtáraiban, s nem néz feljűk senki sem. Egynémelyik neve

bekerül az irodalomtörténetbe, s szorgalmas iskolásfiúk megtanulják életrajzukat, s nem olvasnak el műveikből egy szót sem. Másoknak már csak a magyar írók repertoriumában jutott hely, a hova a gyűjtögető tudós bejegyezte a nevüket, hozzátéve, hogy születtek, írtak és meghaltak. Ennyi az egész.

Pedig hányan érdemelnek különb sorsot közülök, kiknek talán még életükben sem jutott ki a tapsból, hanem csak a koplalásból.

Ezeknek a rég elfelejtett poétáknak a dalaiból fogunk időnként egy-egyvet feleveníteni.

Lesznek közöttük olyanok is, a kik még ma is itt élnek körünkben, s csak a poéta halt meg, mert belátta, hogy a poézisnél elsőbb a kenyér. Legtöbbjének azonban már a sírját sem tudjuk, s ezen az ismeretlen síron lobbantunk fel egy kicsiny lángot — az ő emlékezetükre.

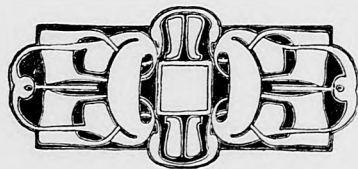

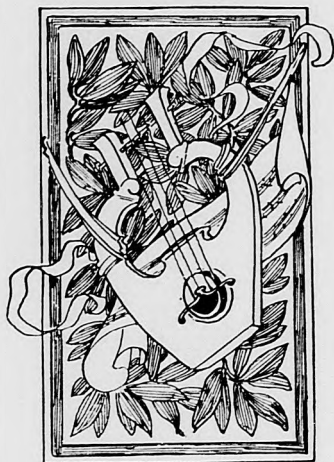
≡ A HITVES SIRJÁN ≡

Add kis kacsódat édes gyermekem,
Menjünk mamához, szépen, csöndesen;
Kis háza van, szép zöld a födele,
De oly sötét, oly zord a belseje!

Lakása zárva, de majd bebocsát,
Elébb csak engem, vagy a nagytatát,
Míg végre téged, későn, messzire . . .
Így gyűlünk össze egykor mind ide!

BECZE ANTAL.

SZINHÁZ

VIGSZINHÁZ

NAPOLEON ÖCSÉM. Bohózat 3 felvonásban. Írták: *Guthi Soma* és *Rákosi Viktor*. A ki a múlt héten jelen lehetett a Vígszínház premiérjénél, az tapasztalhatta, hogy a közönség, mely idáig nagyrészt az idegen szerzők hatása alatt állván, azoknak impresszióit, felfogását, mondhatnám gondolkozásmódját teljesen elsajátította, a legvehemensebb elragadtatást tanúsította a bemutatott darab iránt.

Eddig nem lehetett csodálkozni, ha a közönség a hazai dráma-irodalom újabb termékeivel szemben izolált álláspontra helyezkedett. Izlését, nemzeti érzületét csaknem tönkretették a külföldről idekolportált darabok. De még idejében felocsúdott ebből a kozmopolita hangulatból és belátta, hogy a hazai drámairodalom csak úgy vesz élénkebb lendületet és gyorsabb felvirágozást, ha támogatni fogja. Mert arról szó sincs, vagy legalább nem is lehet többé, hogy a magyar szerzők képtelenek volnának egy jól megkomponált darab megírására. Megcáfolja ezt a *Napoleon öcsém*, mely óriási sikert aratott. Első pillanatra szinte érthetetlennek tetszik. Tényleg olyan jó és kifogástalan darab volna *Guthi* és *Rákosi* cég darabja? Bohózatnak nevezik. Tehát már eleve tisztában lehetünk, hogy nem valami irodalmi nivón álló drámát kapunk. De utólvégre is ez nem is volt a társszerzők célja. Mikor darabjukat írták, nem gondoltak arra, vajjon az irodalom-történet hasábjain fognak-e vele foglalkozni. Nekik csak az volt az ambíciójuk, hogy a Vígszínház részére egy teljes estét betöltő, mulattató darabot írjanak. Olyan bohózatot, a melyben nem keresik az igazságot, sőt szemet húnyanak a valószínűség szabálytalanságain, az inkorrektül felépített cselekmény laza szerkezetén. Csak azt tekintik, hogy megfelelő arra, hogy a közönség, mely tulajdonképen azért jár a Vígszínházba, hogy ott ideig-óráig szórakozzék, jó hangulatban

töltsék el idejét? És ezúttal határozottan ki kell jelentenünk, hogy az egész estén át folyton kacagtak a nézőtéren, lenn-fenn, földszinten-karzatán, hogy szinte belerengett az egész színház. A mit *Guthi* a felépítésnél kifejejtett, azt pótolta az örökké vidám *Sipulusz* ügyes, körmönfont szójátékaival, különös, mondhatnám egyéni élceivel. A helyzet-komikumnak óriási teret engedtek a szerzők s a második felvonásban a burleszk-eknek is sorát ejtik. De mindezt a legszolidabb keretben.

A darabon meglátszik, hogy a szerzők a pajkos, kedélyes franciák iskolájába jártak és nagyon-nagyon sokat sajátítottak el tőlük, de a pikantéria, a merő izléstelenségek mellőzésével. Így kell bohózatot írni! Így kell egy modern bohózatnak kinéznie. És csodálatos! Épen azoknál az íróknál kell ezt konstatálnunk, kik idáig vajmi keveset produkáltak ezen a téren. Rákosi talán egy-egy alkalmi prologon kívül nem írt egyebet. *Guthi* a nyári szinkörök deszkáin próbálta kibontani drámaírói szárnyait.

És ott elég szépen sikerültek első vállalkozásai. A nyári publikumnak nincsenek olyan nagy igényei. Nem követel egy kerekded, jól megkomponált darabot. Elég, ha élceket hall, habár összefüggéstelen jelenetekben. Mindegy. A fő, hogy a szórakozásnak csak valami kis atómját vegye észre a közönség. *Guthi* így aztán mindjárt a kezdet kezdetén is szép sikerhez jutott. És most alig egy évre rá nagy zajjal vonul be a Vígszínház előkelő színpadára. Hogyan fognak itt festeni *Guthi* jól ismert alakjai? Mert meg kell vallani, hogy a *Napoleon öcsém* szereplői, majdnem kivétel nélkül, mind régi ismerőseink, részint az «Egy nap a paradicsomban», részint a «Dr. Szeleburdi» című darabokból. De ki törődik itt ezzel? És bizonyosan a közönség nagy része nem is ismerte azokat a *fél-drámákat*. Aztán új köntösben jelent meg az egész darab. Az első felvonás után a szerzőket számtalanszor a függöny elé tapsolták, átnyújtottak nekik egy kétágú babérkoszorút, min a szerzők menten megosztottak. A nagyobbik rész készakarva, akaratlanul-e *Sipulusz*nak jutott. Vajjon nem nagyobb része van-e a darab megírásában is? Nem kutatjuk. Konstatáljuk az abszolút sikert és ezzel aztán napirendre is térhetnénk a darab felett.

Igen ám! De van a darabban egy szerep is. Egy szerep? Istenem, mi különös is volna ebben? Semmi. De a szerepet *Gál Gyula* játssza és az már valami. A mit pedig *Napoleon öcsém* *súgó*jában produkált, az egyenesen bámulatos. Meg voltunk győződve, hogy *Gál* olyan művész, kiben igaz, ősi tehetség lakik. S azon kevés kiválasztottak közé tartozik, kiknek nevével a rohanó század se tudja az igazi nagy művészet himporát lefujni. Az ember nem tudja, mit csodáljon jobban ebben a művészen. Az alkotó erőt, a jellemzés korlátlanságát és hatalmát, vagy mimikájának varázsszerű harmoniáját. Mikor Novelli itt nálunk járt s a legnagyobb elismerésben részesült,

nem tudom, ha akkor láthatta volna Gál Gyulát ebben a szerepében, nem mondta volna-e: «Van még nálamnál is nagyobb színész, és az Gál Gyula!» Bizonyosan mondta volna, bárha talán maga se hitte volna el. De az első benyomás hatása alatt feltétlenül neki nyujtotta volna a pálmát. Egy sűgőszerep! Mit is lehet ebben valami különöset produkálni. Igénytelen szerep! És bizonyos vagyok benne, hogy más el is ejti a szerepet, vagy túlzásba esett volna. És éppen az mutatja Gál óriási művészetét, művészetének ritka intelligenciáját, hogy távol tudta magát tartani a szerepből szinte egyenesen kinövő túlzásoktól. Más képtelenségnek tartaná ezt a szerepet túlzás nélkül eljátszani. És Gál kezében milyen óriássá fejlődött! Nagy volt. Egy fejjel nagyobb a többinél. De ez az egy fejkülönbözet is elegendő ahhoz, hogy elnézhessen társai felett s hogy a közönség azonnal észre vegye. A szegény, gyáva, de becsületes sűgő, ki szakadatlanul sűgja fel a szerepeket a színészeknek, nap-nap után, ki csupa ambíció, a színészetért lelkesűlő apostol! És egy nap ez a szegény sűgő csak rájön, hogy szép, csinos, ledér felesége megcsalja őt s éppen a randevun találja nejét esábítójánál . . . A mikor az oldalszobából kijön, összetöröppen . . . és mégis férfiasan . . . mikor beszélni kezd . . . a sűgás folytán elsajátított monológokban és tirádákban — a repertoáron levő darabok jól ismert mondásaiban — ott Gál Gyula önmagát multa felül . . . Fájdalma, panasza olykor annyira belehevíti sűgő természetébe, hogy akaratlanul leguggol, kezét szájához teszi s úgy suttog magában . . . És ezt Gál művészetének bugyogó forrásával kíséri. Ezzel a szerepével bebizonyította, hogy méltó arra, hogy a magyar színművészet legnagyobbjai örökét átvegye! Ahányszor megszólalt, mindig elementáris erővel tört ki a taps és a közönség alig tudott betelni ezen elsőrangú színész istenadta művészetével. A felvonás végén a társszerzők egygyel megszapordtak: Gál Gyulával. És méltán! Mert Gál nélkül a darab korántsem aratja azt az osztatlan sikert, a mit az ő révén elérte. Az a nagy színész, az az igazi művész, ki a kis szerepből is óriásit tud csinálni.

A többi szereplő is, megfelelő távolságban, jól megállotta a helyét. A címszerepben *Hegedűs* igen mulattató figurát mutatott be. Gyors, könnyen, szinte természetesen pergő beszéde, ideges rángatózása és pózjai a premiér alkalmával is megtették hatásukat. Jó volt *Rónaszéky* is, ki gyilkos létere ringatós dajkának áll be. Igazi kabinet-figurát csinált szerepéből. *Gólh*, *Tapolcai*, *Gyöző*, *Szerémy* mind egyforma kedvvel és ügyességgel iparkodtak azon, hogy egy eredeti darabot diadalra segítsenek. *Lány Ilkának* kis szerep jutott. Egyáltalán a női szereplőkkel nagyon mostohán bántak a szerzők. Abszolúte nem lehet tehát csodálni, ha *Lány Ilka*, *Almássy Lola*, *Pécsey Paula*, nem tudtak nagyobb hatást elérni. Azt a mit el kellett

mondaniok, a mit el kellett játszaniok, sőt a mit el kellett tagadniok, mind azt igen ügyesen cselekedték meg.

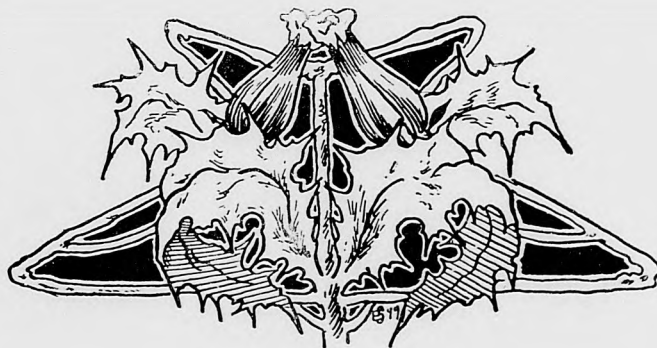
A díszletekről csak annyit, hogy a darab a Vígyszínházban került színre. Igazán újat mondani a Vígyszínházról lehetetlen. Ha megpróbálnám, megint csak oda lyukadnék ki, hogy ebben a tekintetben a Vígyszínház felülmulhatatlan.

A rendezés gondos és ügyes kézre vall. Úgy látszik, a Vígyszínházban a legkisebb feladat is a legjobb kezekben van.

Klakőr.

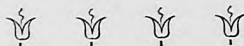
ZENE

A HATODIK FILHARMONIAI HANGVERSENY talán az eddigi szezonban a legérdekesebb, a legérdemesebb volt. A legnagyobb szenzáció persze a magyar zongora-Kubelik: Dohnányi Ernő volt. Beethoven V. zongorahangversenyét játszotta igazi művészi technikával és ihletéssel. Az ő és az ő számait követő *Glazounov* VI. szimfóniájánál jutott eszembe, hogy valódi művészetkárónlás volna ezekről a kritikus józan, ridegen boncolgató modorában írni. Jusson csak eszünkbe, hogy írt Heine Paganini játékaról. Leírta a játék hatása alatt lelkében fogamzott fantasztiikus képeket. Képzetele elragadta a zene szárnyán a menyországba, honnan csak akkor esett le, midőn a közönség brutálisan kezdte tenyerét csattogtatni, melylyel sikerült is a költői lelkeket kiűzni a paradicsomból. Koessler Symphoniai változatai egy igen zseniális matematikai munka. Bizonyítéka a mester kiváló zenei tudásának. Hogy a poezis kevesebb benne, az Koessler egyéniségének sajátossága, melyért azonban bő kárpótlást nyújtanak egyéb jeles tulajdonságai.

IRODALOM

RUSKIN. A görög bölcsesekre emlékeztető harmonikus élet záródott le szombaton a Coniston tó partján, Angliában. John Ruskin halt meg, a nagy műkritikus, nesztelen esőndben, a hogy élt. Csak akkor jutott az emberek eszébe ez a név, mikor egy-egy újabb munka vette a homlokára. Minden munkája egy-egy tégladarab volt a modern építészeti renaissance épületéhez.

Nyolevanegy esztendő élt és ebből hatvannyolcat művészeti reformeszméinek kivitelével, vagy legalább terjesztésével töltött. A mit ezenkívül tett, azt csak fiziológiai kényszerből tette. Más míg gyermek, játszik. Ő tanult és prédikációkon dolgozott, mert szülei lelkésznek szánták. Más ha utazik, szórakozni akar. Ő csak tanult. Hat hónapig tanulmányozta Velencében a bizánci stílusú épületeket és egyebet se tett. És a hat hónap után talán a szent Márk-téri galambokat etette ő is?

Nem. Veronába ment és összehasonlította a veronai építészeti emlékeket a velenceiekkel.

De esalódik, a ki azt hiszi, hogy ekkora fanatikus buzgalommal a poézis nem fér meg. Miközben az épületek párkányzatának szerkezetét taglalja, eszébe jut annak a háznak a történelmi nevezetessége és egy bájos szerelmi epizód, a melynek színterét odahelyezte a költő. És miközben a művészetek színvonalának súlyedően elmélkedik, eszébe ötlenek az erkölcsök változásai és kiönti lelke keservét a kor vallástalansága miatt. Az oxfordi egyetem szépművészeti tanszékének nem volt nála hathatósabb szavú tanára. Abban, a mit előadott, írt, tett, egy hatalmas, óriású tudású, sokoldalú, termékeny lángész nyilvánult különböző formákban. De éppen mivel lángész volt, nem tudott alkalmazkodni a kor aprólékosságaihoz. Világnézlete minden korba beleillett volna, mert maga a naivság, a szüzi idealizmus

volt az, a melynek pedig nincs kora. Betegség meg nem bénította testét, a kor nem lohasztotta lelkét: élt, halt mint egész ember, mint férfi. —ber.

CSATAKÉPEK A MAGYAR SZABADSÁGHARC BÓL. Egy díszesen illusztrált hatalmas kötet fekszik előttünk. Írta Jókai Mór. Mit írjunk a kötetéről? Sablonos és banális jelzőket fűzzünk Jókai névéhez akkor, midőn megéneklí első ifjúságának idejét, beszéljünk ragyogó fantáziájáról, aranytolláról, mikor mindezt elmondja maga a név: Jókai Mór. De ott van a szerző neve alatt három szócska: *hatodik illusztrált kiadás*. A külföldön, gazdag nemzeteknél mitsemmondó szavak, minálunk, a hol már a második, s harmadik kiadás is ritkaság számba megy, sok szeretetet, melegséget rejtenek magukban. Forró szeretet, a rajongásig menő tisztelet egy ősz poéta iránt, ki még ma is egy ország szívéhez tud szólani, midőn felzendül ajkán «a régi dal, régi dal, régi dicsőségről». — *Kimmach László* sikerült képei stylszerűen egészítik ki a kötetet, mely a Franklin-társulat kiadásában jelent meg, s ára tizennyolc korona.

KÁLLAY SÁNDOR. APRÓSÁGOK. Nem tudjuk, vajjon valamely fiatal kezdő adja-e közre ebben a kötetben első kísérleteit vagy pedig olyan ember munkáit tartalmazza az, ki már régebben próbálkozik az irodalommal anélkül, hogy nevét egy bizonyos szűk körön kívül ismertté tudta volna tenni. Mindenesetre inkább óhajtjuk az előbbi esetet. Mert ekkor van még remény arra, hogy idővel jobb dolgokat fog produkálni, mint a miket itten egybegyűjtött. Ezek bizony nagyon primitív apróságok. Néha-néha van egy eredetibb ötlete, frissebb gondolata, de ezt azután vagy teljesen absurd mesébe öltözteti vagy stylusával teszi tönkre. Minden esetre okosan cselekszik a szerző, ha a második kötetével még jó ideig megvárakoztatja a közönséget.

MOZAIK

ANAGY FÉRFIÚ. Kohári doktor úrnak, a kiváló kémikusnak és egyetemi rendes tanárnak félórával ezelőtt hozta be a szobalány a rendes délutáni kávéját.

Szellemes mosolygással felemelkedett helyéről, kezébe vette a esészét és neki akart látni kávéja élvezésének.

De nini — hiányzik a cukortartó! Talán már becses neje cukrozta meg a barna nedűt vagy talán inkább a szobalány feledékenységéről lehetne beszélni?

Kohári doktor, a kiváló professzor egész eszét összeszedi,

anélkül, hogy kiokosodnék a dologból. De azért nem török meg szellemének ereje.

Stoikus hidegvérrel törődött bele a megváltozhatlanba, s nagy nyugalommal két kanálnyi vett ki a csészéből, kémcsövekbe öntötte, s a tudomány szabályai szerint alapos vizsgálat alá vette. Huszonöt perc múlva biztos volt benne, hogy sem Frommer, sem Nylander módszere szerint nem lehetett cukortartalom jelenlétére következtetni.

A nagy tudós ekkor igen-igen megörült, hogy a tudomány előrehaladása folytán mai napság már ily komplikált kérdések is aránylag rövid időn belül megoldhatók, s nagy örömet nem keserítette meg hideg és cukor nélküli kávéjának élvezése.

dr. O.

ÉRTÉKES ÁRÚCIKKEK EXPORTJA. Szidják erősen az amerikai lapok a vén Európát, hogy az új világ legértékesebb árucikkeit, a milliós hozományú leányokat csak úgy egymásután halászsza el a maga számára. Statisztikailag mutatják ki, hogy aránylag rövid időn belül vagy 85 millió dollár került európai arisztokraták zsebébe az Anna Gouldok, s Klara Flaglerék útján. A kiviteli kereskedelem ily irányú fejlődése természetesen rosszul esik a derék yankeeknek, s nem esoda, hogy olyan nagy dühvel ütök a szegény ó-világbelieket. Csak az az érdekes a dologban, hogy ezek az ütések azoknak fájnak a legjobban, kiket nem érnek. Bár bennünket ütöttek volna!

-iki-

MAGYAROK IDEGENBEN. Három magyar lap volt Amerikában: az «Amerikai Nemzetőr», az «Amerikai Magyar Nemzetőr» és a «Szabadság» című. Most már csak egy maradt belőlük. Az első kettő addig-addig veszekedett egymással, míg a haszontalan küzdelemben mindkettőjük ereje kimerült, s egyik a másikat ütötte agyon. Hiába már mi csak magyarok maradunk az idegenben is, egymást ütjük, egymást verjük, s másoknak kiáltjuk oda: ne bántsát a magyart!

-iki-

AJÁMBOR HENRIK ESETE. Egyik vidéki városunkban élt a jámbor Henrik. Azért nevezték így az emberek, mert felette jámbor vala. Szülei azonban nagyon gonoszok valának: apja mindig részeg volt, anyja pedig egyre káromkodott. Valamelyik napon együtt ment az utcán mind a három; ekkor kő esett le a háztetőről, s agyonütötte a jámbor Henriket. — Ettől a naptól kezdve a gonosz szülők gyökeresen megváltoztak. — Ezentúl az anyja volt egyre részeg — és az apa káromkodott.

-arzer.

PALLAVICINI ÖRGRÓF — KORNFELD. Pallavicini Ede örgróf lemondott a Magyar általános hitelbanknál viselt vezérigazgatói állásáról, s helyébe egyhangú választással Kornfeld Zsigmond kerül. Mikor a jelenlegi miniszterelnök odahagyta az ország két nagy tekintélyű pénzügyintézetének elnökségét, a Beckek lettek utódai. Mostan Kornfeld jut el arra a polera, melynél magasabbat alig érhet el pályáján. Mind a három selfnade-man, kik egészen alacsonyan kezdték s eszközkel, kitartásukkal vívták ki állásukat. Ha lehet nálunk igazi demokraciáról szó, úgy bizonyára ez az s nem pedig, a melyet véres szájjal s tele tüdővel hirdetnek az ál-apostolok.

-dr-

NINCSEN SZÉN, DE VAN SZTRÁJK. A csehországi bányaász sztrájk felette kellemetlenül érintette a cseheket, de még másokat is. Az iparvállalatok egy része kénytelen volt működését beszüntetni, a cukorfinomítók nem finomíthatnak cukrot, a villamos világítás megtagadta a szolgálatot, sőt Prágában még az iskolákat is be kellett csukni, mivel nincsen szén. Csak egyet nem sikerült a sztrájkolóknak elérniök. Még a legesúlyabb hidegben sincsen ok a fagyoskodásra: a sztrájkolók ugyancsak befűltek.

-dr-

MAGYAR HÁZ BRASSÓBAN. A brassói Magyar Polgári Kör, a mint hírlik, mozgalmat indított az iránt, hogy városukban «Magyar házat» építsenek. Mi lenne célja ennek az épületnek, nem tudjuk. A hír csak nagyon táviratszerű, s kevesebbet mond, mint a mennyit ígér. Annyi azonban minden esetre látható, hogy hazafias mozgalomról van szó, s így örvendetesen vesszük tudomásul még akkor is, ha mindjárt elmarad a ház, de szívben, lélekben terjedni fog a szász földön a magyar szó, s a magyarság eszméje.

-dr-

STEFÁNIA ARC- CRÉMET

használgon Nagysád, mely a világ legjobb créme. — Egy elegáns doboz créme ára 1 korona.

Kapható Budapesten a fétalálónál: **RÉVÉSZ ÖDÖN**, v. cs és kir. gyógyszerésznél Csengerv-
utca 26., továbbá a „Hunnia” Erzsébet-körút 56.
és dr. Egger Váci-körút 17. sz. a. gyógyszerárakban.

HÁZASULANDÓKNAK VALÓ TANÁCSOK

IRTA MARCEL PRÉVOST

Minek házasodjék az ember — így vélekedik, ha csak olyan leányokat találunk, akik sem ártatlanok, sem gazdagok; akik azonkívül bárki kérő előtt hajlandók eljátszani a szerelem komédiáját! Ha a feleségem nem hoz se lelki tisztaságot, sem pénzt, de még szerelmet sem, akkor mondja meg kérem, tulajdonképpen mit nyerek, ha megházasodom?

Első sorban, kedves Emile, meg van az a határozott előnye, hogy — házas, ami mai napság az egyetlen megengedett módja annak, hogy elismert élettársa, háza és gyermekei lehessenek. Másodsor — ha tudja hol keressen feleséget, ha észszerűen követi tapasztalásomból eredő tanácsaimat, akkor még megesisik, hogy bájos kicsi asszonyt kap. A modern fiatal lányok, e komplikált lények, nagyon gyakran még alkalmasak erre.

Hogy mi változott meg, azt már mondtam: a viszonyok, az erkölcsök — de nem a szűztiszta szív.

A mi fiatal leányaink nem rosszabbak anyáiknál és nem jobbak, mint nagyanyáik voltak.

A fődolog, kedves barátom az, hogy a látszat e hamis játékában tisztán lásson; vagyis, hogy a közönséges vagy festett madarak tömegében megtalálhassa és megfoghassa a ritka, a nemes madarat: a kecses és értékes «fehér hollót».

Hogy ezt a kincset megszerezhesse, úgy-e bízik bennem? önként kell egy áldozatra szánnia magát. Mondjon le arról, hogy gazdag leányt vegyen feleségül. Két hét előtt azt mondtam úgy-e, hogy ilyen úgy sincs már. De maga tudja, hogy vannak, akiket azoknak neveznek; persze ezek csak kivételek, a kik igazolják a szabályt.

Kerülje őket, kedves Emile! Magának egyetlen gondolata van — és a családja megerősíti ebben, — hogy csak valamely nagy címmel bíró leányt vegyen el. Minden fiatal leány, a kinek 25.000 Louisd'or hozománya van, megesküdött, hogy koronával fogja egykoron díszíteni a levélpapirosát és kocsiját. Isten tudja, nagyon gyakran milyen

korona ez! Tegyenek amit akarnak; mi nyugodtan nézhetjük, mint házasodik össze a dús hozomány s a kétes cím.

Azért távolról sem kívánom azt, hogy élettársát a legszegényebbek között keresse; ennek a jelenlétét hosszabb időn keresztül nagyon nehezen viselné el és meg is zavarná az élete örömeit. Jól ismerem napjaink önző fiatalságát és ezért csak abban szeretném meggyőzni, hogy a házassággal ne kösse össze a vagyona megnagyobbodásának a gondolatát! Ha megházasodott, nem lesz sem gazdagabb, sem szegényebb. Szegények vagy gazdagok lesznek — kettesében, ennyi az egész. Sokat kérek az önzetlenségétől? Nem, úgy-e! Vigyázzon hát: a nagy hozomány birodalmában sohasem találja meg a «fehér hollót».

Felteszem, hogy ezt az áldozatot már meghozta. Elhatározta, hogy olyan leányt vesz feleségül, a kinek tisztességes, de nem valami rendkívüli nagy a hozománya, úgy hogy a pótlék fedezheti a nagyobbodott háztartás költségeit.

— Legyen, mondja ön — beleegyezem; de ezért az árért aztán «fehér holló» legyen a feleségem. Ha nem az, akkor egyáltalán nem akarok tudni róla semmit, annyi bizonyos. Hallgasson hát rám! Hiszen én meg akarom mondani, hogy hol van emez értékes madarak fészke és milyen jelről lehet őket megismerni.

Három fajtája van a fehér hollónak.

Az elsővel aligha találkozónék Párisban; a vidéken még megvan, de sietnie kell — kihalóban van ott is. Oly fiatal leányok ezek, a kiket különös körülmények az elmúlt évek időszerűtlen moráljának védelme alá helyeztek. Félre esve az élet nagy útjától, az édesanyjok — a kihez hajszálnyira és mindenben hasonlítanak — nevelte és képezte őket. Ezek a leányok ártatlanok. Azt mondtam a múltkor, hogy ilyenek nincsenek és igazam volt. Úgy vagyok velök mint a gazdagokkal — ezek is csak nagyon ritka kivételek. Az olyan telivér párisi mint maga, aligha meg tudná őket találni

a vidéken, ahol bájok és erényök virul. «Mily elveszett kincs!» mondaná André Chénier.

Nagyon búsulna miatta? Alig hiszem. De ha, hála valamely szerencsés véletlennek, megismerkednék egy ilyen «falusi ártatlansággal», vegye el feleségül — ha nem, úgy vigasztalja meg az a gondolat, hogy sohasem faraghatott volna belőle igazi párisi nőt és hogy az csak nagyon «tiszta» örömöket nyújtott volna önnek. A szelíd erényeknek ez a maradéka, a melyet «fehér holló»-nak nevezek, nem nőtt meg a nélkül, hogy örökül ne kapta volna az előítéleteket, tudatlanságot és ügyetlen modort. Ha nem félnék attól, hogy ornithológiai hasonlataimmal különczködőnek tetszem, a következő szavakba foglalnám gondolataimat: az említett holló többnyire csinos, kicsi, fehér — libuka. Ezt a két madarat nem szabad elcserélnünk!

Bízósíthatom, kedves Emile — a párisinak a párisi madarak közt kell megkeresnie a magáét.

A két utolsó fajtája a fehér hollónak Párisban van otthon.

A fiatal hölgygyel, a kivel most megismertetem, a bálokban, páholyokban és nagyvilági fürdőkön találkozhatik, mint a milyenek Trouville és Dieppe. Rendesen egész serege környezi az udvarlóknak, a mi miatt nem elégedetlen, és a mi nem is ejti őt zavarba. Nagyon modern leány. Nem burkolódik állítólagos tudatlanságba, amely nem időszerű többé; beszél mindenről, a mi csak tetszik neki és az olyan társalgást, a mely nincs inyére, elveti. Szüksége van a férfi hódolására, a mely után — vagy beismerjük vagy nem — de mindannyian áhítozunk; és ő ezt a vágyát nem akarta titkos ármányokkal kielégíteni, hanem jobbnak látta, ha kis adagokban és ártatlan módon élvezi mind ama napig, a mikor majd őt magát is megkapja a szerelem.

Éppenséggel sem kételkedik abban, hogy ez a pillanat elérkezik, mert bizik hatalmában: a férfi, a kit ő szeretni fog, viszont szereti majd.

Ez a fiatal leány a becsületesen kacérok közé tartozik.

Rendesen nagyon megrágalmazták; de benne látom a legszerencsésebb leánytypust, a melyet a mi modern erkölcsünk megteremteni képesek voltak. Bizonyosságát adja annak, hogy helyesen értette

meg a jelennek szükséges követelményeit s hogy őszinte, intelligens lény módjára teljesíti is azokat.

A becsületesen kacér leányból legtöbbszörre kitünő hitves válik. Házassága, szabad választásának az eredménye és nem valamely véletlené, a melyet titokban segítettek elő. Ő még épen adja oda szívét a férjének: hiszen mi sem hasonlít jobban a szerelemhez, mint a becsületes kacérság.

Miután nagyon sok courtesanet ismer, tud ilyenmiről is és nem kell attól tartani, hogy ha majd asszony lesz, komolyan vesz olyan szavakat és pillantásokat, a melyekből fiatal leánykorában tréfát űzött. Igazán, kedves Emile, a legmodernebb fehér holló: a becsületesen kacér leány.

Kissé szeszélyes a röpte — jól tudom — könnyen elijeszti az olyan óvatos kérőket, mint a milyen maga. De ha meg akar győződni róla, hogy igazán fehér holló-e, csak hallgassa meg, hogyan beszélnek róla a vetélytársnői, a kicsi feketék — a kik csak fehérre vannak festve! — no meg a mamáik is. Oly sok rosszat mondanak majd magának, hogy végül csak minden jót fog elhinni róla.

Utolsónak tartottam e ritka madár harmadik fajtáját. A legritkább ez és a legértékesebb is. Van Párisban sok olyan fiatal leány, a kik a családok és barátai révén tisztában vannak a szerelem anyagi oldalával és teljesen bele vannak nevelve az érzélgős komédiába. Ezek a leányok — mégis — ha először beszél hozzájuk valamely férfi szerelemről, megfélemednek minden önös elhatározásukról; a rájuk erőszakolt álcát eldobják és egyszerűen szeretnek — mint a hogy szerettek anyáik, nagyanyáik.

Ezek a gyöngéd lelkületűek — és mindig lesznek köztünk ilyenek; — ezekkel szemben a szoktatás nem használ: az utolsó szó a szerelemé.

Bizonyos, a modern nevelés azon fáradozik, hogy a fiatal leányt az érzékeny szerelem ellen vértelmezze; csak nagyon kevés tartja magát különösen gyöngédnek — és csak azután ismernek magokra igazán: a szerelem teremti a szerelmeseket, mint a háború a tiszteket.

De jaj! nagy veszedelem fenyegeti e kicsiny madárkakat: a szerelem azt tesz velök, a mit akar és így, a szerint a hogy: hitvesekké lesznek vagy — szeretők, mind a kettőt egyforma odaadással.

(Folyt. köv.)

